2024
TSRS UYUMLU SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORU

Ziraat Bankası
Bir bankadan daha fazlası

161.yıl

İÇİNDEKİLER

02 Rapor Hakkında
08 Bir Bakışta Ziraat Bankası
14 Yönetişim
24 Strateji
42 Risk Yönetimi
52 Metrikler ve Hedefler
62 Ekler

Köklü Bir Tarihten Daha Fazlası

Rapor Hakkında

04 Raporun Stratejik Çerçevesi ve Amacı
04 Raporlama Standartları ve Uyum
05 Raporun Kapsamı ve Sınırları
06 Raporlayan İşletme Sınırları ve Ölçüm Yaklaşımı
06 Raporlamanın Temel Dayanakları
07 Geçiş Muafiyetleri
07 Veri Güvenilirliği ve Bağımsız Güvence
07 İletişim

RAPORUN STRATEJİK ÇERÇEVESİ VE AMACI

Ziraat Bankası, sürdürülebilirliği iş stratejisinin ve sorumlu bankacılık anlayışının temel bir bileşeni olarak görmektedir. Bu rapor, Banka'nın asli paydaşlarına karşı şeffaflık ve hesap verebilirlik taahhüdünün bir yansıması olarak sunulmaktadır.

Bu raporun temel amacı, T.C. Ziraat Bankası A.Ş.'nin ("Banka") ve konsolidasyona tabi ortaklıklarının iklimle ilgili önemli risk ve fırsatlarını nasıl yönettiğini ve bu unsurların Banka'nın finansal durumu, finansal performansı ve nakit akışları üzerindeki mevcut ve beklenen etkilerini açıklamaktır.

Banka'nın, Türkiye'nin stratejilerini ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine olan katkısını somut, doğrulanabilir ve karşılaştırılabilir verilerle ortaya koyan bu çalışma, Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları'nın (TSRS) öngördüğü yapıya uygun olarak, sürdürülebilirlik konularını dört temel bileşen altında ele almaktadır.

Bunlar; Yönetişim, Strateji, Risk Yönetimi ile Metrikler ve Hedefler'dir.

RAPORLAMA STANDARTLARI VE UYUM

Bu rapor, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) tarafından yayımlanan Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları (TSRS); TSRS 1 Sürdürülebilirlikle İlgili Finansal Bilgilerin Açıklanmasına İlişkin Genel Hükümler ve TSRS 2 İklimle İlgili Açıklamalar standartları ile tam uyumlu olarak hazırlanmıştır. Buna ek olarak, Uluslararası Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu (ISSB) tarafından sürdürülen Sürdürülebilirlik Muhasebe Standartları Kurulu (SASB) Standartlarından türetilen aşağıdaki rehberler dikkate alınmıştır:

- Ek Cilt-15: Varlık Yönetimi ve Saklama Faaliyetleri
- Ek Cilt-16: Ticari Bankalar
- Ek Cilt-18: Yatırım Bankacılığı ve Brokerlik
- Ek Cilt-36: Gayrimenkul
- Ek Cilt-58: Yazılım ve BT Hizmetler

Rapor, TSRS 1'e bağlı kalınarak TSRS 2'nin gerekliliklerini karşılamaktadır. Bununla birlikte, TSRS 1'in sağladığı geçiş kolaylıkları uyarınca, bu ilk raporlama yılında TSRS 1'deki hükümler, yalnızca iklimle ilgili risk ve fırsatlara ilişkin bilgilerin açıklanmasıyla ilgili olduğu ölçüde uygulanmıştır.

RAPORUN KAPSAMI VE SINIRLARI

Rapor, **1 Ocak – 31 Aralık 2024** tarihleri arasındaki bir yıllık hesap dönemini kapsamaktadır. Raporda belirtilen parasal değerler, aksi belirtilmedikçe Türk lirası (TL) cinsindendir. Raporda sunulan veriler ve beyanlar, **T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve konsolidasyona tabi mali ve mali olmayan ortaklıklarının** faaliyetlerini içermektedir.

Raporlamaya Dahil Olan Bağlı Ortaklıklar ve İştirakler:
Bu raporda sunulan konsolide veriler, Ziraat Bankası A.Ş. (Ana Ortaklık) ile aşağıda listelenen ve Banka'nın finansal kontrolü altında olan bağlı ortaklıkları ve iştirakleri kapsamaktadır:

Ünvanı	Faaliyet Merkezi	Faaliyet Konusu	Bankanın Pay Oranı (%)
Ziraat Yatırım Menkul Değerler A.Ş.	İstanbul/Türkiye	Aracı Kurum	99,60
Ziraat Portföy Yönetimi A.Ş.	İstanbul/Türkiye	Portföy Yönetimi	74,90
Ziraat Katılım Bankası A.Ş.	İstanbul/Türkiye	Bankacılık	100,00
Ziraat Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş.	İstanbul/Türkiye	Gayrimenkul	81,06
Ziraat Girişim Sermayesi Ortaklığı A.Ş.	İstanbul/Türkiye	Girişim Sermayesi	100,00
Ziraat Dinamik Banka A.Ş.	İstanbul/Türkiye	Bankacılık	100,00
Ziraat Finansal Teknolojiler Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri A.Ş	İstanbul/Türkiye	Ödeme Hizmetleri	100,00
Ziraat Finansal Kiralama A.Ş.	İstanbul/Türkiye	Finansal Kiralama	100,00
Ziraat Bank International AG	Frankfurt/Almanya	Bankacılık	100,00
Ziraat Bank BH d.d.	Saraybosna/Bosna Hersek	Bankacılık	100,00
Ziraat Bank (Moscow) JSC	Moskova/Rusya	Bankacılık	99,91
Kazakhstan Ziraat Int. Bank	Almatı/Kazakistan	Bankacılık	99,92
Ziraat Bank Azerbaycan ASC	Bakü/Azerbaycan	Bankacılık	99,98
Ziraat Bank Montenegro AD	Podgoritsa/Karadağ	Bankacılık	100,00
JSC Ziraat Bank Georgia	Tiflis/Gürcistan	Bankacılık	100,00
Ziraat Bank Uzbekistan JSC	Taşkent/Özbekistan	Bankacılık	100,00
Ziraat Teknoloji A.Ş.	İstanbul/Türkiye	Bilgi Teknolojileri	100,00

RAPORLAYAN İŞLETME SINIRLARI VE ÖLÇÜM YAKLAŞIMI

Banka, sera gazı emisyonlarının raporlanmasına ilişkin organizasyonel sınırlarını, Sera Gazı Protokolü: Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standardı (2004) kapsamında tanımlanan üç yaklaşımdan (operasyonel kontrol, finansal kontrol, özsermaye payı) finansal kontrol yaklaşımını benimseyerek belirlemiştir.
Bu doğrultuda, TFRS/IFRS konsolidasyon ilkeleri uyarınca Banka'nın finansal kontrolü altında bulunan tüm faaliyetlerden kaynaklanan emisyonlar Grup sera gazı envanterine dâhil edilmektedir ve söz konusu yaklaşım, raporlama dönemleri arasında tutarlılık ve karşılaştırılabilirlik ilkeleri gözetilerek uygulanmaktadır.

RAPORLAMANIN TEMEL DAYANAKLARI

» **Temel İlkeler:** Bu raporun hazırlanmasında, TSRS 1'de tanımlanan niteliksel özelliklere (Gerçeğe Uygun Sunum, Karşılaştırılabilirlik, Doğrulanabilirlik, Zamanlılık ve Anlaşılabilirlik) uyulmuştur.

» **Karşılaştırmalı Bilgi ve Muafiyetler:** Bu rapor, Ziraat Bankası'nın TSRS çerçevesindeki ilk raporu olması nedeniyle, TSRS 1'in getirdiği geçiş kolaylıkları uyarınca, önceki raporlama dönemlerine ait karşılaştırmalı bilgi sunulmamıştır. Benzer şekilde, ilk yıl muafiyetinden faydalanılarak Kapsam 3 sera gazı emisyonları bu raporda açıklanmamıştır.

» **Finansal Açıklamalar ile Bağlantılı Bilgi:** Bu rapor, Ziraat Bankası'nın kurumsal raporlama bütününün bir parçasıdır. Okuyucuların, sürdürülebilirlik konularının Banka'nın genel performansı üzerindeki etkilerini bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirebilmesi için bu raporu, Ziraat Bankası'nın **2024 Yılı Entegre Faaliyet Raporu**, BDDK mevzuatına göre hazırlanmış 31 Aralık 2024 konsolide finansal raporun ayrılmaz bir parçasıdır ve bununla birlikte okunmalıdır.

» **Finansal Önemlilik Yaklaşımı:** Ziraat Bankası, iklimle ilgili bir risk veya fırsatın finansal etkisinin "önemli" olarak sınıflandırılmasında hem nitel analizleri hem de nicel eşikleri kullanır. Bankacılık sektöründe yaygın olarak kullanılan performans ve sermaye göstergeleri, finansal önemlilik eşiğinin belirlenmesinde esas kriterler olarak değerlendirilmiştir. Bu çerçevede, potansiyel bir etkinin Ziraat Bankası'nın **konsolide özkaynaklarının %1'ini** aşması nicel bir eşik olarak belirlenmiştir. Bu eşik, 31.12.2024 tarihli konsolide özkaynaklar olan **481,3 milyar TL**'nin %1'i olan **4,81 milyar TL**'ye tekabül etmektedir. Bu nicel eşiğin yanı sıra, finansal olmayan diğer potansiyel etkiler de nitel olarak yorumlanmakta ve "düşük", "orta" veya "yüksek" olarak sınıflandırılarak karar alma süreçlerinde dikkate alınmaktadır.

» **İleriye Yönelik Beyanlar:** Bu rapor, Ziraat Bankası'nın gelecek dönemlere ilişkin plan, hedef ve beklentilerini içeren ileriye dönük ifadeler barındırabilir. Bu tür ifadeler, raporun yayım tarihi itibarıyla mevcut koşullar ve varsayımlar çerçevesinde oluşturulmuş olup, gelecekte ortaya çıkabilecek riskler ve belirsizlikler nedeniyle fiili sonuçlardan farklılık gösterebilir.

GEÇİŞ MUAFİYETLERİ

» **TSRS 1 E3, TSRS 2 C3:** İşletmelerin TSRS'leri uyguladıkları ilk raporlama döneminde karşılaştırmalı bilgi sunma zorunluluğu bulunmamaktadır. Bu doğrultuda, ilk raporlama dönemi 2024 yılına ilişkin bu raporda önceki dönem(ler)le kıyaslamaya yönelik bilgi yer almamaktadır.

» **TSRS 1 E5, TSRS 1 E6 ve TSRS 2 C3:** İlk yıllık raporlama döneminde, (TSRS 2 uyarınca) yalnızca iklimle ilgili risk ve fırsatlara ilişkin bilgilerin açıklanmasına izin verilmektedir. Bu raporda yalnızca iklimle bağlantılı risk ve fırsatlara ilişkin finansal açıklamalara odaklanılmaktadır.

» **Kapsam 3 Muafiyeti:** KGK tarafından yayınlanan 27.12.2023 tarihli Kurul Kararı'nda yer alan (Geçici Madde-3) muafiyet göz önüne alınarak 2024 yılı TSRS raporlamalarında Kapsam-3 sera gazı emisyonları beyan edilmemektedir.

VERİ GÜVENİLİRLİĞİ VE BAĞIMSIZ GÜVENCE

Ziraat Bankası, bu raporda yer alan bilgilerin güvenilirliğine ve doğruluğuna büyük önem vermektedir. Bu yaklaşımla, raporda yer alan başta 2024 yılına ait Kapsam 1 ve Kapsam 2 kategorilerindeki sera gazı emisyonu verileri olmak üzere tüm göstergeler, PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik Anonim Şirketi tarafından Güvence Denetimi Standardı (GDS) 3000 ve 3410 uyarınca, raporun TSRS 1 Sürdürülebilirlikle İlgili Finansal Bilgilerin Açıklanmasına İlişkin Genel Hükümler ve TSRS 2 İklimle İlgili Açıklamalar standartlarına uyumluluğu da dikkate alınarak, sınırlı güvence denetimine tabi tutulmuştur. Bağımsız denetçinin sınırlı güvence raporu, bu raporun nihai versiyonuyla birlikte kamuoyuna açıklanacaktır.

İLETİŞİM

Raporla ilgili soru, görüş ve önerileriniz için **surdurulebilirlik@ziraatbank.com.tr** adresi ile iletişime geçebilirsiniz.

Bir Bakışta Ziraat Bankası

10 Ziraat Bankası Hakkında
11 İş Modeli ve Değer Zinciri

ZİRAAT BANKASI HAKKINDA

Temelleri 1863 yılında atılan ve Türkiye'nin en köklü bankası ünvanını taşıyan T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ("Ziraat Bankası" veya "Banka"), 161 yılı aşan tecrübesiyle ülkenin ekonomik ve sosyal kalkınmasının her zaman en büyük destekçilerinden biri olmuştur. "Bir bankadan daha fazlası" vizyonuyla hareket eden Ziraat Bankası, bankacılığı sadece bir finansal hizmet aracı olarak değil, aynı zamanda tarımsal üretimin devamlılığından sanayinin gelişimine, toplumsal refahın artırılmasından sürdürülebilir bir geleceğin inşasına kadar uzanan geniş bir yelpazede değer yaratan bir güç olarak konumlandırmaktadır.

Türkiye'nin lider Bankası olarak Ziraat Bankası, bireysel, kurumsal ve tarımsal segmentlerdeki milyonlarca müşterisine geniş ürün ve hizmet yelpazesini sunmaktadır. Müşterilerinin finansal ihtiyaçlarına en doğru çözümleri sunma misyonuyla hareket eden Ziraat Bankası, özellikle **tarım bankacılığındaki** tarihi liderliği ve **kurumsal kredilerdeki** pazar payı ile sektördeki konumunu pekiştirmiştir. Sürdürülebilirliği temel bir iş stratejisi olarak benimseyen Banka, iklim değişikliğiyle mücadelede ve düşük karbonlu ekonomiye geçişte aktif bir rol üstlenmektedir.

Bu doğrultuda, özellikle **sürdürülebilir tarım finansmanı** ve **yenilenebilir enerji** gibi alanlarda uzmanlaşarak sektörün yeşil dönüşümüne öncülük etmeyi hedeflemektedir. Türkiye'nin en geniş şube ve ATM ağıyla toplumun her kesimine ulaşan Ziraat Bankası, güçlü finansal yapısı ve topluma karşı duyduğu sorumluluk bilinciyle sürdürülebilir bir gelecek için değer üretmeye devam etmektedir.

Sermaye ve Ortaklık Yapısı

Banka'nın sermayesi 84.600.000.000 Türk lirası olup, bunun tamamı Türkiye Varlık Fonu'na aittir. Sermaye, her biri 1 Türk lirası itibari değerde 84.600.000.000 adet nama yazılı hisseye ayrılmıştır

Yönetim ve Organizasyonel Yapı

Ziraat Bankası'nın organizasyonel yapısı, stratejik vizyon, şeffaf denetim ve operasyonel mükemmellik üzerine inşa edilmiştir. Yapının en üstünde, Banka'nın uzun vadeli yönünü ve politikalarını belirleyen Yönetim Kurulu yer alır. Yönetim Kurulu'na bağlı olarak çalışan Denetim Komitesi, Kurumsal Yönetim Komitesi, Kredi Komitesi ve Ücretlendirme Komitesi gibi ana komitelerin yanı sıra, Banka'nın özel uzmanlık alanlarına yönelik diğer komiteler de kurumsal yönetim standartlarının en üst düzeyde uygulanmasını, risklerin etkin bir şekilde yönetilmesini ve finansal raporlamanın doğruluğunu güvence altına alır.

Operasyonel yapı, Genel Müdür'e bağlı Genel Müdür Yardımcıları tarafından yönetilen ana fonksiyonlardan oluşur. Bu fonksiyonlar arasında Tarımsal Bankacılık, Kurumsal Bankacılık, Perakende Bankacılık, Hazine Yönetimi ve Uluslararası Bankacılık gibi temel birimlerin yanı sıra, bu birimleri destekleyen Proje Finansmanı ve Sürdürülebilirlik, Risk Yönetimi, İç Kontrol ve Uyum, Bilgi Teknolojileri Yönetimi gibi Bölüm Başkanlıkları bulunur.

İŞ MODELİ VE DEĞER ZİNCİRİ

İş Modeli

Ziraat Bankası'nın iş modeli, Türkiye'nin en büyük bankası ve lider kamu bankası olmasının getirdiği sorumlulukla, ülkenin sürdürülebilir kalkınmasını destekleyen, toplumun tüm kesimlerinin finansal ihtiyaçlarını anlayan ve bu ihtiyaçlara en etkin çözümleri en yaygın dağıtım kanallarıyla ulaştıran bütüncül bir değer üretme döngüsüne dayanır.

DEĞER ÜRETME YAKLAŞIMIMIZ

Ziraat Bankası, değer üretme yaklaşımını sadece finansal kârlılık üzerine değil, aynı zamanda ülkenin ekonomik ve sosyal refahına katkı sağlama misyonu üzerine inşa etmiştir. Banka, standart bankacılık ürünlerinin ötesinde, müşteri deneyimini zenginleştiren, reel sektörün büyümesini destekleyen ve **"Tarım Ekosisteminin Finansmanı"** gibi yenilikçi yaklaşımlarla stratejik sektörlere bütünsel çözümler sunan bir anlayış benimsemektedir. Bu yaklaşım, Ziraat Bankası'nın sürdürülebilirlik odaklı ürünlerle müşterilerinin yeşil dönüşüm yolculuğuna katkıda bulunmasını ve böylece hem ekonomik hem de sosyal ve çevresel değer üretmesini hedefler.

ANA FAALİYET ALANLARIMIZ

Bankacılık Faaliyetleri: Bireysel, kurumsal, ticari ve tarımsal segmentlerdeki müşterilere mevduat, kredi, dış ticaret finansmanı, para transferleri, kartlı ödeme sistemleri ve diğer tüm temel bankacılık hizmetlerini sunmak. Bu faaliyetler, özellikle sürdürülebilir tarım ve yenilenebilir enerji gibi yeşil ve sürdürülebilir projelere yönelik özel finansman çözümlerini de içermektedir.

Yatırım Yönetimi ve Hazine Faaliyetleri: Banka'nın öz kaynaklarını ve ülkenin en büyük mevduat tabanından doğan fonlarını, yasal düzenlemeler, risk yönetimi ve sorumlu yatırımcılık ilkeleri çerçevesinde, ülke ekonomisine maksimum faydayı sağlayacak şekilde yönetmek.

STRATEJİK ODAK ALANLARI VE MÜŞTERİLER

İş modeli, çiftçilerden Türkiye'nin en büyük sanayi gruplarına, bireysel müşterilerden kamu kurumlarına kadar toplumun tüm kesimlerini kapsayan geniş bir müşteri tabanını hedefler. Müşterilere, Türkiye'nin en geniş şube ve ATM ağının yanı sıra, sürekli geliştirilen mobil ve internet bankacılığı kanalları üzerinden hizmet verilmektedir. Banka, stratejik bir öncelik olarak tarım sektörünün modernizasyonu ve iklime dayanıklılığının artırılması ile ülkenin sanayi ve enerji başta olmak üzere tüm sektörlerinin yeşil dönüşümü için gereken finansmanın sağlanmasına odaklanmıştır.

İŞ MODELİ VE DEĞER ZİNCİRİ

YUKARI YÖNLÜ DEĞER ZİNCİRİ
TEDARİKÇİLER VE İŞ ORTAKLARI

FİNANSAL KAYNAK SAĞLAYICILAR

Yurt içi ve yurt dışı borçlanma piyasaları, uluslararası kalkınma finansmanı kuruluşları, sendikasyon ve tahvil yatırımcıları

TEKNOLOJİ VE ALTYAPI TEDARİKÇİLERİ

Ziraat Teknoloji A.Ş., yazılım ve BT hizmetleri sağlayıcıları, donanım ve veri merkezi işletmeleri

PROFESYONEL HİZMET SAĞLAYICILAR

Denetim, danışmanlık, hukuk, pazarlama, eğitim firmaları

OPERASYONEL TEDARİKÇİLER

Şube inşaat/yenileme yüklenicileri, güvenlik şirketleri, lojistik ve nakliye hizmetleri

ENERJİ VE İLETİŞİM TEDARİKÇİLERİ

Elektrik, telekomünikasyon ve internet servis sağlayıcıları

DOĞRUDAN OPERASYONLAR
ANA FAALİYETLER

TİCARİ BANKACILIK

Bireysel, kurumsal, ticari ve tarımsal bankacılık ürün ve hizmetleri

Mevduat, kredi, dış ticaret finansmanı, ödeme sistemleri

Sürdürülebilir tarım ve yenilenebilir enerji finansmanı

KATILIM BANKACILIĞI

Faizsiz bankacılık hizmetleri

YATIRIM BANKACILIĞI VE BROKERLİK

Sermaye piyasası işlemleri, menkul kıymet alım satımı, yatırım danışmanlığı

VARLIK YÖNETİMİ VE SAKLAMA FAALİYETLERİ

Fon yönetimi, girişim sermayesi yatırımları

GAYRİMENKUL

Gayrimenkul projeleri ve yatırım portföy yönetimi

FİNANSAL KİRALAMA

Leasing hizmetleri

YAZILIM VE BT HİZMETLERİ

Dijital bankacılık, elektronik para ve ödeme sistemleri

AŞAĞI YÖNLÜ DEĞER ZİNCİRİ
MÜŞTERİLER VE PAYDAŞLAR

BİREYSEL MÜŞTERİLER

Tasarruf sahipleri, kredi kullanıcıları, yatırım ve sigorta hizmetleri alan bireyler

KURUMSAL VE TİCARİ MÜŞTERİLER

KOBİ'ler, büyük ölçekli sanayi ve ticaret firmaları, ihracatçılar, kamu kurumları

TARIMSAL ÜRETİCİLER

Çiftçiler, tarımsal kooperatifler, tarım endüstrisi tedarik zincirleri

ULUSLARARASI MÜŞTERİLER

Yurt dışı iştirak bankalar aracılığıyla Almanya, Bosna-Hersek, Karadağ, Azerbaycan, Rusya, Kazakistan, Özbekistan, Gürcistan ve Türkmenistan'da bireysel ve kurumsal müşteriler

YATIRIMCILAR VE SERMAYE PİYASASI KATILIMCILARI

Tahvil ve sukuk yatırımcıları, fon yatırımcıları, borsada işlem yapan yatırımcılar

Yönetişim

16 Sürdürülebilirlik Yönetişim Yapısı
17 Yönetim ve İç Sistem Fonksiyonlarının Rolleri
19 Sürdürülebilirliğin Karar Alma Süreçlerine Entegrasyonu
20 Kurumsal Sürdürülebilirlik Yetkinliklerinin Gelişimi
22 İklim Hedeflerinin Belirlenmesi ve Performans Yönetimi

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YÖNETİŞİM YAPISI

Ziraat Bankası'nda sürdürülebilirlik ve iklimle ilgili risk ve fırsatların yönetimi, en üst düzeyde Yönetim Kurulu'nun himayesinde ve gözetiminde yürütülmektedir. Banka, kurumsal sürdürülebilirliği stratejik ve bütünsel bir bakış açısıyla ele alan, yalın ve etkin bir yönetişim yapısı kurmuştur. Bu yapı, sürdürülebilirlik stratejisinin ve yol haritasının etkin bir şekilde hayata geçirilmesini ve Banka genelinde içselleştirilmesini sağlamaktadır.

Bu yönetişim yapısının merkezinde, Mart 2023'te kurulan Sürdürülebilirlik Komitesi yer almaktadır. Komite, sürdürülebilirlik ve iklimle ilgili politikaların geliştirilmesi, planlanması, uygulanması, sonuçlarının izlenmesi ve raporlanmasından birincil derecede sorumludur. Yönetim Kurulu, nihai sorumluluğu ve stratejik onay yetkisini kendisinde tutmakla birlikte bu görevleri Komite'ye devretmiştir. Komite'nin başkanlığını Yönetim Kurulu Üyesi Sayın Fazlı Kılıç yürütmektedir.

Sürdürülebilirlik Komitesi, Finansal Koordinasyon Genel Müdür Yardımcısı, Proje Finansmanı ve Firma Analiz Grup Başkanı, İç Sistemler Grup Başkanı, Uluslararası Bankacılık Grup Başkanı ve İç Operasyonlar Grup Başkanı gibi Banka'nın kritik fonksiyonlarını temsil eden üst düzey yöneticilerden oluşmaktadır. 2024 yılında Risk Yönetimi Bölüm Başkanlığı'nın bağlı olduğu İç Sistemler Grup Başkanı'nın daimi üye olarak atanmasıyla birlikte, risk yönetimi fonksiyonunun sürdürülebilirlik yönetişim yapısına entegrasyonu daha da pekiştirilmiştir.

Sürdürülebilirlik Komitesi, sürdürülebilirlik ve iklimle ilgili konuları görüşmek üzere yılda en az dört kez toplanmaktadır. 2024 yılı içerisinde Şubat, Temmuz, Ekim ve Kasım aylarında toplanan komite, toplam 11 karar almıştır. Gerekli görülen durumlarda, ilgili Genel Müdür Yardımcıları ve Bölüm Başkanları da toplantılara katılarak bütüncül bir değerlendirme ve karar alma sürecine katkı sağlamaktadır. Toplantılarda alınan kararlar ve toplantı tutanakları doğrudan Yönetim Kurulu'na sunulmaktadır. Komite Başkanı olan Yönetim Kurulu Üyesi, Komite'nin çalışmaları, tartışmaları ve kararları hakkında Yönetim Kurulu'nu düzenli olarak bilgilendirmekte ve Kurul'un beklentilerinin Komite çalışmalarına yansıtılmasını sağlamaktadır. Bu yapı, gözetimin anlık ve organik bir şekilde gerçekleşmesine olanak tanımaktadır.

Sürdürülebilirlik Komitesi'nin stratejik yönlendirmesi doğrultusunda, Banka genelindeki sürdürülebilirlik faaliyetlerinin koordinasyonu 2022 yılında kurulan Proje Finansmanı ve Sürdürülebilirlik Bölüm Başkanlığı tarafından tüm ilgili birimlerin katılımıyla yürütülmektedir.

Komite gündemine taşınan raporlar bu başkanlık liderliğinde ve ilgili birimlerin katkısıyla hazırlanmakta; risk ve fırsat analizlerinden performans göstergelerine, hedef gerçekleşmelerinden ulusal ve uluslararası düzenlemelere kadar geniş bir içeriği kapsamaktadır.

Operasyonel uygulamalar ise ilgili yönetim birimlerine devredilmiş olup, Proje Finansmanı ve Sürdürülebilirlik Bölüm Başkanlığı sürecin kurumsal eşgüdümünü ve günlük uygulamalarını üstlenmektedir. Risk Yönetimi Bölüm Başkanlığı ise sürdürülebilirlik ve iklimle bağlantılı finansal risklerin teknik olarak tanımlanması, ölçülmesi ve izlenmesinden sorumludur.

Risk Yönetimi Bölüm Başkanlığı, söz konusu finansal risklerin takibi konusunda periyodik olarak raporlamalar yapmaktadır. Bu raporlar, iklim riski kaynaklı finansal etkiler ve stres testi sonuçları gibi kritik bulguları içermekte olup, düzenli olarak Denetim Komitesi'ne ve Yönetim Kurulu'na sunulmaktadır. Bu çok katmanlı ve sürekli bilgilendirme mekanizması, sürdürülebilirlik ve iklimle ilgili konuların Banka'nın tüm yönetişim kademelerinde yakından takip edilmesini ve stratejik karar süreçlerine etkin bir şekilde entegre edilmesini güvence altına almaktadır.

YÖNETİM VE İÇ SİSTEM FONKSİYONLARININ ROLLERİ

Ziraat Bankası'nda Üst Yönetim ve ilgili Bölüm Başkanlıkları'nın, sürdürülebilirlik ve iklimle ilgili risk ve fırsatları izleme, yönetme ve denetleme konusundaki temel sorumluluğu; Yönetim Kurulu tarafından belirlenen stratejiyi hayata geçirmek, bu stratejiyi operasyonel süreçlere entegre etmek ve uygulamanın etkinliğini güvence altına almaktır. Bu yapı, "üçlü savunma hattı" modeli çerçevesinde kurgulanmış olup her savunma hattı, farklı görev ve kontrol düzeylerini temsil etmektedir.

Birinci Savunma Hattı'nı, sürecin doğrudan operasyonel uygulamasından sorumlu olan ve risklerin birincil sahibi konumundaki Başkanlıklar ve iş birimleri oluşturmaktadır. Proje Finansmanı ve Firma Analiz Grup Başkanlığı, Finansal Koordinasyon Genel Müdür Yardımcılığı, Kredi Tahsis ve Yönetimi Genel Müdür Yardımcılığı ile Kurumsal ve Perakende Bankacılık Genel Müdür Yardımcılıkları, sürdürülebilirlik ve iklimle ilgili politika ve prosedürleri günlük işleyişlerine doğrudan entegre etmekle yükümlüdür. Bu hat, belirlenen stratejilerin sahada hayata geçirildiği ilk uygulama düzeyini temsil etmektedir.

İkinci Savunma Hattı, yönetimin politika belirleyen ve denetleyen uzman fonksiyonlarından oluşmaktadır. Bu hatta İç Kontrol Bölüm Başkanlığı, Uyum Bölüm Başkanlığı ve Risk Yönetimi Bölüm Başkanlığı kilit rol oynamaktadır.

- İç Kontrol Bölüm Başkanlığı, sürdürülebilirlik alanındaki stratejik gelişmeleri ve uygulamaları ikinci savunma hattı fonksiyonu kapsamında değerlendirebilmektedir. Bölüm, sürdürülebilirlikle ilgili süreçlerin Banka'nın politika, prosedür ve iş akışlarına uyumunu gözetebilmektedir. Örneğin 2025 yılı içinde Banka genelinde kurulması planlanan Çevre Yönetim Sistemi ISO 14001 belgelendirme koşullarının ve dönemsel denetimlerinin yapılmasında aktif rol alması için altyapı kurulumu çalışmaları devam etmektedir. Ayrıca tespit edilen geliştirmeye açık alanlar ilgili iş birimlerine raporlanarak düzeltici aksiyonlar önerilebilmektedir.
- Uyum Bölüm Başkanlığı, sürdürülebilirlik ve iklimle bağlantılı stratejik çalışmaları ve süreçleri ikinci savunma hattı sorumluluğu kapsamında takip etmektedir. Başkanlık sürdürülebilirlik faaliyetlerinin ulusal mevzuata, uluslararası düzenlemelere, Türkiye'nin iklim taahhütlerine ve sektörel iyi uygulama standartlarına uygun yürütülmesini gözetmektedir.
- Risk Yönetimi Bölüm Başkanlığı ise, sürdürülebilirlik ve iklimle bağlantılı finansal riskleri tanımlamak için metodolojiler geliştirmekte, uygulamakta ve Banka'nın risk iştahı çerçevesinde belirlenen limitlere uyumu izlemektedir.

YÖNETİM VE İÇ SİSTEM FONKSİYONLARININ ROLLERİ

Üçüncü Savunma Hattı ise, Teftiş Kurulu (İç Denetim) tarafından oluşturulmaktadır. Teftiş Kurulu, birinci ve ikinci savunma hatları tarafından kurulan yönetişim süreçlerinin, kontrollerin ve prosedürlerin tasarımının yeterliliği ve işleyişinin etkinliği hakkında Yönetim Kurulu'na ve Denetim Komitesi'ne bağımsız ve objektif bir güvence sağlamaktadır. Teftiş Kurulu, yaptığı denetimlerle sürdürülebilirlik ve iklimle ilgili risk yönetimi süreçlerinin Banka politikalarına ve uluslararası standartlara uygunluğunu değerlendirmekte ve tespit ettiği eksiklikler için iyileştirme önerilerinde bulunmaktadır. Bu çok katmanlı yapı, yönetimin sürdürülebilirlik ve iklimle ilgili konuları Banka'nın tüm kademelerinde etkin bir şekilde yönetmesini sağlamaktadır.

Ziraat Bankası yönetimi tarafından kullanılan sürdürülebilirlik ve iklimle ilgili kontrol ve prosedürler, Banka'nın diğer temel iç fonksiyonlarıyla bütünleşik bir yapıda çalışmaktadır. Bu entegrasyon, sürdürülebilirlik ve iklimle ilgili konuların ayrı birer silo olarak değil, Banka'nın ana işleyişinin ve karar alma mekanizmalarının doğal bir parçası olarak ele alınmasını sağlamaktadır.

Bu bütünleşmenin en belirgin şekilde hayata geçirildiği alanlardan biri, kredi ve yatırım fonksiyonlarıdır. Çevresel ve sosyal etkilerin değerlendirilmesi, standart Firma Analiz, Kredi Tahsis ve Proje Finansmanı süreçlerinin ayrılmaz bir parçası hâline getirilmiştir. Özellikle büyük yatırım projelerinde yapılan bu değerlendirme, kredi onay sürecinde belirleyici bir faktör olup, projelerin finansman koşullarını ve nihai onayını doğrudan etkilemektedir.

Sürdürülebilirlik ve iklimle ilişkili risklerin yönetimi, aynı zamanda Banka'nın genel Kurumsal Risk Yönetimi yapısına da entegre edilmiştir. Bu riskler; kredi, piyasa ve operasyonel risklerle birlikte bütüncül bir yaklaşımla ele alınmakta; böylece sürdürülebilirlik odaklı değerlendirmeler, risk yönetimi sistematiğinin ayrılmaz bir unsuru hâline gelmektedir. İklim riski yüksek sektörler için tanımlanan "sinyal ve limit değerleri", Banka'nın yürürlükteki Risk İştahı Beyanı Yönetmeliği'ne dâhil edilmiş olup, bu limitler düzenli olarak izlenmektedir. Söz konusu yapı, iklim risklerinin Banka'nın genel risk toleransını tanımlayan ana kontrol dokümanları kapsamında sistematik biçimde yönetildiğini açıkça ortaya koymaktadır.

Tüm bu yapının tamamlayıcı bir unsuru olarak, İç Kontrol, Uyum ve Teftiş Kurulu tarafından yürütülen tüm iç denetim süreçlerine; sürdürülebilirlik ve iklimle ilgili kontrol ve uygulamalar da dahil edilmiştir. Böylece bu yeni risk alanı da diğer tüm bankacılık faaliyetleriyle aynı düzeyde bağımsız güvence denetimine tabi tutulmakta ve standart denetim planları kapsamında düzenli olarak değerlendirilmektedir.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİN KARAR ALMA SÜREÇLERİNE ENTEGRASYONU

Ziraat Bankası yönetişim organları, sürdürülebilirlik ve iklimle ilgili risk ve fırsatları, Banka'nın genel stratejisi, büyük işlem ve kredi kararları ile risk yönetimi politika ve süreçlerinin denetimine sistematik olarak entegre etmiştir. Bu yaklaşım, Yönetim Kurulu'ndan başlayarak Sürdürülebilirlik Komitesi ve diğer ilgili komiteler aracılığıyla tüm operasyonel seviyelere yayılmaktadır.

Strateji ve Politika Denetiminde: Yönetim Kurulu, Banka'nın genel stratejilerini ve "Sorumlu Bankacılık" ilkesi gibi temel politikalarını onaylarken, sürdürülebilirlik ve iklimle ilgili konuları merkezi bir unsur olarak değerlendirmektedir. Banka, ulusal hedeflerle uyumlu bir yol haritası benimsemiştir. Sürdürülebilirlik Komitesi, bu stratejilerin oluşturulması, gözden geçirilmesi ve Yönetim Kurulu'na sunulmasından sorumludur. Ayrıca Komite, Banka'nın Sürdürülebilir Finansman Çerçevesi gibi belgeleri geliştirerek, yeşil ve sosyal temalı finansman faaliyetleri belirlenen kriterlerin stratejik kararlara entegrasyonunu sağlamaktadır.

Büyük Çaplı İşlemler ve Kredi Tahsis Süreçlerinde: Ziraat Bankası, büyük çaplı yatırım projelerinin ve kredi taleplerinin değerlendirilmesinde finansal analizlerin yanı sıra çevresel ve sosyal analizleri de zorunlu tutmaktadır. Bu amaçla oluşturulan "Kredilendirme Faaliyetlerinde Çevresel ve Sosyal Etki Yönetimi Politikası" kapsamında, yatırım tutarı 50 milyon ABD dolarının üzerindeki tüm yeni yatırım projeleri Çevresel ve Sosyal Risk Değerlendirme Modeli'ne tabi tutulmaktadır. Bu modelle, projelerin çevresel ve sosyal riskleri yüksek, orta ve düşük şeklinde A, B veya C olarak kategorize edilmekte ve yüksek riskli projeler için bağımsız uzmanlarca detaylı incelemeler ve aksiyon planları oluşturulmaktadır.

Banka, bu süreçte Kredilendirme Faaliyetlerinde Çevresel ve Sosyal Etki Yönetimi Politikası'nın ayrılmaz bir parçası olan Finanse Edilmeyen Faaliyetler Listesi kapsamında uluslararası sözleşmelerle yasaklanmış faaliyetleri finanse etmemektedir. Söz konusu Politikaya web sitesinden ulaşılabilmektedir. Ayrıca, 2025 yıl sonuna kadar ilgili değerlendirme modülünün güncellenmesi böylece çevresel ve sosyal denetimin detaylandırılması planlanmaktadır.

Sürdürülebilirlik ve iklimle ilgili riskler, Banka'nın genel risk yönetimi çerçevesinin ayrılmaz bir parçasıdır. Risk Yönetimi Bölüm Başkanlığı tarafından yürütülen çalışmalar kapsamında, kredi portföyünün iklim risklerine maruziyetini ölçmek için sektörel bazda ısı haritası çalışmaları ve stres testleri yapılmaktadır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda, Banka'nın Risk İştahı Beyanı Yönetmeliği'nde yüksek iklim riski taşıyan sektörlere yönelik özel sinyal ve limit değerleri belirlenmiş olup, bu limitler düzenli olarak takip edilmektedir. Bu entegre yaklaşım, yönetişim organlarının sürdürülebilirlik ve iklimle ilgili konuları sadece bir uyum meselesi olarak değil, aynı zamanda stratejik bir zorunluluk ve değer yaratma fırsatı olarak ele aldığını göstermektedir.

Banka yönetişimi, bu süreçlerde risk ve fırsatlar arasındaki ödünleşimleri de bilinçli olarak yönetmektedir. Örneğin, Finanse Edilmeyen Faaliyetler Listesi, potansiyel olarak kârlı olabilecek ancak Banka'nın sürdürülebilirlik ilkeleriyle çelişen alanlardan bilinçli olarak feragat edildiğini, yani bir ödünleşim yapıldığını göstermektedir. Benzer şekilde, iklim riski yüksek sektörlere yönelik belirlenen limitler, kısa vadeli bir finansal kazanç yerine uzun vadeli dayanıklılığın ve sürdürülebilirliğin önceliklendirildiği bir ödünleşim kararını temsil etmektedir.

KURUMSAL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YETKİNLİKLERİNİN GELİŞİMİ

Ziraat Bankası, sürdürülebilirlik ve iklimle ilgili risk ve fırsatların denetiminden sorumlu olan Yönetim Kurulu ve Sürdürülebilirlik Komitesi üyelerinin, bu görevlerini etkin bir şekilde yerine getirebilmeleri için gerekli beceri ve yetkinliklere sahip olmalarını, çeşitli mekanizmalar aracılığıyla güvence altına almaktadır. Bu süreçler, mevcut tecrübelerin değerlendirilmesi, sürekli mesleki gelişim eğitim programları üzerine kuruludur.

Banka, öncelikli olarak yönetişim organlarındaki üyelerin mevcut bilgi birikimi ve mesleki deneyimlerini bu alan için bir temel olarak kabul etmektedir. Örneğin, Sürdürülebilirlik Komitesi'ne başkanlık eden Yönetim Kurulu Üyesi ve diğer komite üyelerinin proje finansmanı, risk yönetimi ve kurumsal yönetim gibi alanlardaki uzun yıllara dayanan tecrübeleri, sürdürülebilirlik ve iklimle ilgili konuların stratejik bir bakış açısıyla değerlendirilmesinde önemli bir zemin oluşturmaktadır. Üyelerin özgeçmişleri, bu görevler için gerekli temel yetkinliklere sahip olduklarını göstermektedir.

Fazlı KILIÇ, 1980 yılında İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Ticari İlimler Fakültesi İşletme ve Muhasebe Bölümü'nden mezun olmuştur. 1982 yılında İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi'nde Muhasebe Denetimi yüksek lisans programını tamamlamıştır. Yeminli Mali Müşavir olarak 26 yıllık deneyime sahiptir. 1994-1999 yılları arasında İstanbul İl Genel Meclisi Üyeliği ve Grup Başkanlığı, 2004-2019 yılları arasında ise üç dönem Kağıthane Belediye Başkanlığı görevlerini üstlenmiştir. Yönetim Kurulu Üyesi Sayın Fazlı KILIÇ Ziraat Bankası Sürdürülebilirlik Komitesi'ne başkanlık etmektedir.

Sürdürülebilirlik Komitesi Üyesi Berrin MAHMUTOĞLU, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nden mezun olmuştur. 1996 yılında T. Emlak Bankası'nda Mali Analiz Uzman Yardımcısı olarak göreve başlamış, daha sonra Körfezbank'ta görev almıştır. Bank Pozitif Kredi ve Kalkınma Bankası'nda Kurumsal Pazarlama Müdürü olarak görev yapmıştır. Proje Finansmanı Bölümü'nün kuruluş tarihi olan Mart 2013 tarihinden itibaren Ziraat Bankası Proje Finansmanı Yöneticisi olan Mahmutoğlu, Eylül 2017 - Temmuz 2022 tarihleri arasında Proje Finansmanı Bölüm Başkanı olarak görev yapmış olup, 2022 yılında Proje Finansmanı bünyesinde Sürdürülebilirlik Birimi'nin kurulmasına öncülük etmiştir. Temmuz 2024 tarihinden itibaren Proje Finansmanı ve Firma Analiz Grup Başkanı olarak görevine devam etmektedir. 2023 yılından itibaren Sürdürülebilirlik Komitesi'nin kurucu üyelerinden biri olarak Ziraat Bankası'nın sürdürülebilirlikle ilgili stratejik kararlarına rehberlik etmektedir. Proje finansmanı ve sürdürülebilirlik konularında deneyimli bir lider olan Mahmutoğlu, Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınmasına önemli katkılar sağlayan Ziraat Bankası adına mega projelerin finansmanını yönetmekte ve projeler için sürdürülebilir finansal çözümler için çalışmaktadır. Berrin Mahmutoğlu, 2022 yılından bu yana Ziraat GSYO (Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı) Yönetim Kurulu Başkanı olarak görev yapmaktadır.

Mevcut tecrübelerin yanı sıra, Banka, sürdürülebilirlik ve iklim konularındaki yetkinlikleri sürekli olarak geliştirmek amacıyla yapılandırılmış eğitim ve sertifikasyon programları düzenlemektedir. Bu kapsamda, Banka üst düzey yönetimine yönelik olarak 2024 yılında 42 yöneticiye toplam 31,5 saat sürdürülebilirlik eğitimi verilmiştir.

Ayrıca, sürdürülebilirlik çalışmalarında kilit rol oynayan Proje Finansmanı ve Sürdürülebilirlik, Teftiş Kurulu ve Risk Yönetimi gibi bölümlerdeki çalışanların Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği (TSPB) tarafından düzenlenen Sürdürülebilirlik Uzmanlığı Sertifika Programlarına katılımı sağlanmıştır. "Bankalar İçin İklim Riskleri ve Fırsatları" konulu online sertifika programına ise 130 yönetici ve yetkilinin katılımı sağlanarak, Banka genelinde iklimle ilgili yetkinliklerin artırılması hedeflenmiştir.

Yetkinlik gelişimini sadece kurum içi eğitimlerle sınırlamayan Banka, ilgili birimlerdeki yetkililerin UNEP-FI (Birleşmiş Milletler Çevre Programı Finans Girişimi) gibi uluslararası platformlar tarafından sunulan Çevresel ve Sosyal Risk Analizi gibi sertifikasyonlara sahip olmasını teşvik etmektedir. Bu tür uluslararası geçerliliğe sahip programlar, yönetici ve uzmanların küresel en iyi uygulamalar hakkında bilgi sahibi olmalarını ve bu bilgileri Banka'nın süreçlerine entegre etmelerini sağlamaktadır. Bu bütüncül yaklaşım, yönetişim organlarının ve ilgili bireylerin sürdürülebilirlik ve iklimle ilgili zorluklara ve fırsatlara yanıt vermek için gereken donanıma sahip olmasını güvence altına almaktadır.

İKLİM HEDEFLERİNİN BELİRLENMESİ VE PERFORMANS YÖNETİMİ

Ziraat Bankası'nda sürdürülebilirlik ve iklimle ilgili çalışmalar, yapılandırılmış bir yönetişim süreciyle şekillendirilmektedir. Bu sürecin stratejik yönü, en üst düzeyde Yönetim Kurulu'nun onayı ve Sürdürülebilirlik Komitesi'nin aktif gözetimiyle belirlenmektedir. Bu süreçte Banka'nın temel yaklaşımı; ulusal politikalarla uyumlu şekilde, sürdürülebilir kalkınmayı destekleyecek yatırımlara yönelmek, çevresel etkileri azaltmak ve sürdürülebilir finansmanı güçlendirmektir.

Stratejik yönelimlerin belirlenmesinde; Banka'nın mevcut çevresel performansı, yasal düzenlemeler, ulusal stratejiler, paydaş beklentileri ve iklimle bağlantılı risk ve fırsat analizlerinden elde edilen veriler bütüncül şekilde dikkate alınmaktadır. Bu doğrultuda oluşturulan hedef önerileri, ilgili iş birimleri ve Başkanlıklar tarafından geliştirilmekte; Proje Finansmanı ve Sürdürülebilirlik Bölüm Başkanlığı'nın teknik analizleri ile desteklenmektedir. Hazırlanan öneriler, Sürdürülebilirlik Komitesi tarafından stratejik uygunluk, finansal etki ve operasyonel uygulanabilirlik açısından değerlendirilmekte; bu süreçte Banka'nın uzun vadeli vizyonu ve risk iştahı çerçevesine uygunluk gözetilmektedir.

Yönetim Kurulu üyesi başkanlığında toplanan Sürdürülebilirlik Komitesi, onayladığı hedef ve stratejik yönelimleri ilgili iş birimlerinin süreçlerine ve performans kriterlerine entegre etmekte; uygulama sonuçları ise düzenli aralıklarla izlenmekte ve gerektiğinde Genel Müdür ve/veya Yönetim Kurulu'na raporlanmaktadır. Bu döngüsel yapı, Banka'nın stratejik sürdürülebilirlik hedeflerinin somut aksiyonlarla hayata geçirilmesini güvence altına almaktadır.

İklimle ilgili hedeflere yönelik ilerleme, çok katmanlı ve sistematik bir izleme ve raporlama mekanizması aracılığıyla takip edilmektedir. Her hedef için sorumlu kılınan Başkanlıklar ve birimler; nicel ve nitel performans verilerini periyodik olarak toplamakta, örneğin sürdürülebilir finansman hedefleri için kredi birimleri, emisyon azaltım hedefleri için destek hizmetleri ve enerji yönetimi ekipleri ilgili verileri belirlenmiş metriklere göre kaydetmektedir. Tüm veriler Proje Finansmanı ve Sürdürülebilirlik Bölüm Başkanlığı'nda konsolide edilerek analiz edilmekte ve gelişim raporlarına dönüştürülmektedir.

Bu raporlar, Sürdürülebilirlik Komitesi'nin gündemini oluşturmaktadır. Komite, bu toplantılarda içsel hedeflere ulaşma düzeyini değerlendirmekte, planlanan ile gerçekleşen arasındaki sapmaları incelemekte ve bu sapmaların altında yatan nedenleri tartışmaktadır. Beklenenin altında kalan performans durumunda, gerekli düzeltici ve önleyici aksiyonların alınması yönünde ilgili iş birimlerine yönlendirmelerde bulunmakta veya stratejik ayarlamaları gündeme almaktadır. Bu sayede hedeflere yönelik ilerleme yalnızca gözlemlenmekle kalmayıp, aktif biçimde yönetilmektedir.

Sürdürülebilirlik Komitesi, gerektiği durumlarda karar metinlerini ve/veya alınacak aksiyonlara ilişkin detay raporlarını Yönetim Kurulu'na sunmaktadır. Bu raporlama, en üst düzey yönetişim organının Banka'nın sürdürülebilirlik ve iklim performansı hakkında sürekli bilgi sahibi olmasını, stratejik denetim görevini etkin bir şekilde yerine getirmesini ve gerekirse müdahalede bulunmasını sağlamaktadır. Tüm bu iç takip sürecinin çıktıları, kamuya açık belgeler aracılığıyla paydaşlara da şeffaf şekilde duyurulmaktadır.

Ziraat Bankası, sürdürülebilirlik ve iklimle ilgili performans metriklerini henüz doğrudan ücretlendirme sistemine entegre etmemiştir. Bunun temel nedenleri arasında Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları'nın (TSRS) yeni devreye alınmış olması ve Banka'nın öncelikle bu standartlarla uyumlu, sağlam, ölçülebilir ve denetlenebilir sürdürülebilirlik metriklerini ve veri toplama altyapısını oluşturmaya odaklanması yer almaktadır. İklimle ilgili performansın adil ve tutarlı bir şekilde ölçülerek prim sistemine entegre edilmesi, olgunlaşmış bir veri altyapısı ve takip sistemi gerektirmektedir.

Gelecek projeksiyonu kapsamında, kısa vadede sürdürülebilirlik performans metriklerinin belirlenmesi ve bu metriklerle uyumlu kurumsal veri altyapısının tamamlanması planlanmaktadır. Bu sayede, ilerleyen dönemde iklimle ilgili performansın (finanse edilen emisyonlar, yeşil kredi portföyünün gelişimi vb.) adil, ölçülebilir ve tutarlı biçimde izlenerek teşvik ve ücretlendirme sistemleriyle ilişkilendirilmesi mümkün hale gelebilecektir.

Strateji

27 İklimle İlgili Risk ve Fırsatların Tanımlanması
38 İklim Dirençliliği: Senaryo Analizi ve Geleceğe Bakış
40 İklim Stratejisi ve Geleceğe Yönelik Eylem Planı

Ziraat Bankası, köklü geçmişiyle Türkiye ekonomisinin ve özellikle tarım sektörünün her zaman yanında olma misyonunu sürdürülebilirlik ilkeleriyle bütünleştirerek geleceğe taşımaktadır. “Bir Bankadan Daha Fazlası” olma vizyonu, sadece finansal hizmetler sunmanın ötesinde, topluma, çevreye ve ülkenin geleceğine değer katmayı hedeflemektedir. Bu vizyon doğrultusunda, iklim değişikliğinin küresel ölçekte ve Türkiye özelinde yarattığı derin ve çok boyutlu etkileri stratejik bir öncelik olarak ele almakta ve bu anlayışı temel bankacılık faaliyetlerine entegre etmektedir.

İklim değişikliği, etkileri itibarıyla sadece bir çevre sorunu olmanın çok ötesine geçmiş; tarımsal üretimden sanayiye, enerji arzından finansal piyasalara kadar her alanda somut etkileri olan, önemli riskler ve aynı zamanda dönüşüm odaklı fırsatlar barındıran küresel bir gerçekliktir. Ziraat Bankası, özellikle tarım sektörünün finansmanındaki lider konumu ve Türkiye ekonomisindeki stratejik rolü çerçevesinde, iklim değişikliğinin kredi portföyü, yatırım kararları ve operasyonel süreçleri üzerindeki potansiyel etkilerinin bilincindedir. Banka, düşük karbonlu ve iklim dirençli bir ekonomi inşa etme sürecinde Türkiye’nin sürdürülebilir kalkınma vizyonuna katkı sunmayı sorumluluklarından biri olarak görmektedir.

Bu çerçevede gerçekleştirilen iklim riskleri ve fırsatları çalışmaları; Banka’nın temel bankacılık faaliyetleri ve kredi portföyü üzerindeki iklim değişikliği kaynaklı potansiyel fiziksel riskleri (tarım sektöründe kuraklık ve sel olaylarının kredi geri ödemelerine etkisi), geçiş risklerini (karbon fiyatlandırması, Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) ve Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM) gibi politikaların, karbon yoğun sektörlerde faaliyet gösteren müşteri portföyü üzerindeki etkileri) ve bu süreçlerin beraberinde getirdiği fırsatları (yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği projelerinin finansmanı ile sürdürülebilir tarım kredileri) dair kapsamlı bir değerlendirme sunmayı amaçlamaktadır. Bu analiz, fiziksel riskler için Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli’nin (IPCC) RCP senaryoları ve geçiş riskleri ile fırsatları için ise Finansal Sistemi Yeşillendirme Ağı’nın (NGFS) senaryoları gibi uluslararası kabul görmüş modellere dayanmaktadır. Analiz, Banka’nın iklim değişikliğiyle mücadele ve uyum stratejilerini güçlendirmesine, risk yönetim süreçlerini geliştirmesine ve yeşil finansman alanındaki rolünü pekiştirmesine zemin hazırlamaktadır.

İKLİMLE İLGİLİ RİSK VE FIRSATLARIN TANIMLANMASI

Metodoloji ve Stratejik Çerçeve
Ziraat Bankası, iklimle ilişkili risk ve fırsatları tanımlama, değerlendirme ve yönetme sürecinde, Banka’nın yönetim birikimini, yerleşik güçlü risk yönetimi altyapısını ve sürdürülebilirlik odaklı bankacılık anlayışını temel almaktadır. Öncelikli konular belirlenirken, ulusal kalkınma planları gibi ulusal öncelikler, TCFD önerileri ve Paris Anlaşması hedefleri gibi uluslararası standartlar dikkate alınmaktadır. Bu süreç, Ziraat Bankası Sürdürülebilirlik Komitesi’nin yönetişiminde merkezi bir rol oynamaktadır.

Ziraat Bankası, gelecekteki finansal yeterliliğini etkilemesi makul ölçüde beklenebilecek iklimle ilgili risk ve fırsatları belirleme sürecinde, TSRS 2 standardının gerektirdiği üzere, aşırı maliyet veya çabaya katlanılmaksızın raporlama tarihinde elde edilebilen tüm makul ve desteklenebilir bilgileri kapsamlı bir şekilde kullanmıştır. Geçmiş yıllarda yaşanan kuraklık, sel gibi olayların tarım sektöründeki üretim ve gelirler üzerindeki etkileri, fiziksel risklerin potansiyel büyüklüğünü anlamak için bir referans noktası olarak kullanılmıştır. Özellikle geçmiş ekonomik kriz dönemlerinde karbon yoğun sektörlerde gözlemlenen temerrüt ve beklenen kredi zararı oranları, gelecekteki geçiş riski senaryoları için kalibrasyon verisi olarak değerlendirilmiştir. Bu süreçte, sadece geçmiş olaylar değil, aynı zamanda mevcut koşullar ve geleceğe yönelik öngörüler de dikkate alınmıştır.

Analizin temelini, Ziraat Bankası’nın 31 Aralık 2024 tarihli güncel kredi portföyü verileri ve 2024 Entegre Faaliyet Raporu gibi içsel kaynaklar oluşturmaktadır. Ayrıca, KGK (Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu) tarafından yayımlanan TFRS S2 İklimle İlgili Finansal Beyanlar Standardı Kapsamında Sektör Bazlı Hükümler Rehberi’nde yer alan Ek Cilt-15: Varlık Yönetimi ve Saklama Faaliyetleri, Ek Cilt-16: Ticari Bankalar, Ek Cilt-18: Yatırım Bankacılığı ve Brokerlik, Ek Cilt-36: Gayrimenkul, Ek Cilt-58: Yazılım ve BT Hizmetleri sektörlerine yönelik açıklama konuları referans alınmıştır. Bu çerçevede, Banka’nın belirlediği ana risk ve fırsatların, söz konusu rehberde tanımlanan konularla ilişkisi aşağıdaki gibidir:

Kredi Riski (Risk 1 ve Risk 2): Banka’nın tanımladığı Fiziksel Risk (Tarım) ve Geçiş Riski (Karbon Yoğun Sektörler), rehberin “Kredi Riski (Ticari Bankalar)” konusunun temelini oluşturmaktadır. Analizler, iklim değişikliğinin hem fiziksel risk (kuraklık, sel vb.) hem de geçiş riski (karbon fiyatlandırması vb.) kanallarından, Banka’nın kredi portföyünün kalitesini, teminat değerlerini ve krediler için beklenen zarar karşılıklarını nasıl etkileyebileceğine odaklanmaktadır. Banka, bu riski yönetmek için risk transfer mekanizmalarını kullanmakta ve karbon yoğun sektörler için özel stres testleri geliştirmektedir.

Finanse Edilen Emisyonlar (Risk 2): Geçiş Riski (Kredi Portföyü) analizi, rehberin “Finanse Edilen Emisyonlar (Ticari Bankalar)” konusunun temelini oluşturmaktadır. Ziraat Bankası, karbon yoğun sektörlerdeki kredi portföyünü analiz ederek, finanse ettiği emisyonların yoğunlaştığı alanları ve bu alanların gelecekteki iklim politikalarından nasıl etkileneceğini değerlendirmektedir. Banka’nın bu sektörler için başlattığı stres testi çalışmaları, finanse edilen emisyonlardan kaynaklanan riskleri ölçmeye yönelik atılmış önemli bir adımdır.

Ürün ve Hizmetler (Fırsat 1 ve Fırsat 2): Banka’nın tanımladığı Yeşil Finansman ve Sürdürülebilir Tarım Finansmanı fırsatları, rehberin “Ürün ve Hizmetler (Ticari Bankalar)” konusunu doğrudan karşılamaktadır. Banka, müşterilerinin yeşil dönüşümünü ve tarım sektörünün iklime dayanıklılığını destekleyecek özel finansman ürünleri geliştirmeyi bir fırsat olarak görmektedir.

İKLİMLE İLGİLİ RİSK VE FIRSATLARIN TANIMLANMASI

Sigortacılık Faaliyetleri (Risk 1 ile Dolaylı İlişki): Ziraat Bankası, tarım kredileri iş modelinin merkezinde yer alan TARSİM ile olan güçlü iş birliği nedeniyle rehberin "İklimle İlgili Risklerin Sigortalama Faaliyetleri Üzerindeki Etkileri (Sigortacılık)" konusundan dolaylı olarak etkilenmektedir. Artan iklim felaketlerinin TARSİM üzerindeki tazminat yükünü artırması, gelecekte sigorta primlerini ve teminat koşullarını değiştirebilir. Bu durum Banka'nın kredi riskini dolaylı olarak etkilediği için stratejik olarak yakından takip edilmektedir.

Değerlendirmeler başlıca şu alanlara odaklanmaktadır:

- **Kredi Portföyü:** Banka'nın en önemli aktifi olan kredi portföyü, özellikle tarım ile enerji üretimi, demir-çelik, alüminyum, çimento ve gübre gibi iklime duyarlı sektörler üzerinden detaylı bir şekilde analiz edilmektedir.
- **Ürün ve Hizmetler:** Mevcut finansal çözümlerin iklim değişikliğiyle uyumu ve bu alanda geliştirilebilecek sürdürülebilir tarım kredileri ile yenilenebilir enerji finansmanı gibi inovatif ürün potansiyeli değerlendirilmektedir.

Zaman Vadeleri ve Etki Değerlendirmesi

Vade tanımları, Banka'nın stratejik değerlendirmeleri, finansal planlaması ile uyumlu olacak şekilde belirlenmektedir. Ziraat Bankası, iklimle ilgili risk ve fırsatların etkilerini TSRS 2 ile uyumlu bir yaklaşımla aşağıdaki zaman dilimlerinde sınıflandırmaktadır:

Kısa Vade (0-3 Yıl)	İklim değişikliğinin mevcut ve anlık etkilerine (örneğin, bir tarım sezonunda yaşanabilecek ani kuraklık veya sel), acil uyum planlarına ve yürürlükteki düzenlemelere odaklanılan zaman dilimidir. Bu dönem, Banka'nın yıllık bütçe ve iş planı döngüleriyle doğrudan ilişkilidir.
Orta Vade (3-10 Yıl)	SKDM ve ETS gibi daha yapısal politika dönüşümlerinin, teknolojik değişimlerin ve pazar eğilimlerinin belirginleşeceği öngörülen zaman dilimidir. Bu ufuk, Banka'nın stratejik planlama dönemleriyle örtüşmektedir.
Uzun Vade (10+ Yıl)	İklim değişikliğinin daha köklü fiziksel ve ekonomik etkilerinin ele alındığı uzun vadeli ulusal taahhütlerle uyumlu perspektiftir.

Ziraat Bankası, iklimle ilgili risk ve fırsatların finansal etkilerini değerlendirirken ve açıklarken, TSRS 2 standardının 17. maddesi uyarınca, açıklanan nicel bilgilerin doğasına ve belirsizlik düzeyine bağlı olarak hem münferit bir tutar hem de makul ve desteklenebilir bir tutar aralığı sunumu benimsenmiştir. Banka'nın sahip olduğu beceri, yetenek ve kaynaklarla orantılı, aşamalı ve gelişen bir yaklaşım benimsenmektedir.

TSRS 2 standardının 19(a) maddesi uyarınca, bazı durumlarda iklimle ilgili bir etkinin, diğer faktörlerden kaynaklanan etkilerden güvenilir bir şekilde ayrıştırılması aşırı maliyet veya çabaya katlanmaksızın mümkün olmamaktadır. TSRS 2 standardının 19(b) maddesi uyarınca, bazı durumlarda bir riskin öngörülen finansal etkilerini tahmin etmede yer alan ölçüm belirsizliği düzeyi o kadar yüksektir ki, elde edilecek nicel bir bilginin finansal rapor kullanıcıları için faydalı olmayacağına karar verilebilir. Ziraat Bankası, bu ilkeyi Fiziksel Risk (Kredi Portföyü - Tarım) başlığının, özellikle en kötümser senaryo olan RCP 8.5 altındaki öngörülen finansal etkilerini açıklarken uygulamıştır.

Ziraat Bankası, stratejisini ve iş modelini değerlendirirken, TSRS 2 tarafından tüm sektörler için tanımlanan sektörler arası metrik kategorisinin tamamını dikkate almıştır. Bu kategorilerin analizimizdeki karşılıkları şunlardır:

- Sera Gazı Emisyonları: Raporun "Metrikler ve Hedefler" bölümünde anlatılmaktadır.
- Geçiş Riskleri: Raporun "Strateji" bölümünde anlatılmaktadır.
- Fiziksel Riskler: Raporun "Strateji" bölümünde anlatılmaktadır.
- İklimle İlgili Fırsatlar: Raporun "Strateji" bölümünde anlatılmaktadır.
- Sermaye Dağıtımı: Raporun "Metrik ve Hedefler" bölümünde anlatılmaktadır.
- İçsel Karbon Fiyatları: Raporun "Metrikler ve Hedefler" bölümünde yer almaktadır.
- Ücretlendirme: Raporun "Yönetişim" bölümünde anlatılmaktadır.

İklim kaynaklı risk ve fırsatların potansiyel etkileri, gerçekleşme olasılıkları ve finansal büyüklükleri dikkate alınarak değerlendirilmektedir. Ziraat Bankası, iklimle ilgili bir risk veya fırsatın finansal etkisinin "önemli" olarak sınıflandırılmasında hem nitel analizleri hem de nicel eşikleri kullanır. Bankacılık sektöründe yaygın olarak kullanılan performans ve sermaye göstergeleri, finansal önemlilik eşiğinin belirlenmesinde esas kriterler olarak değerlendirilmiştir. Bu çerçevede, potansiyel bir etkinin Ziraat Bankası'nın konsolide **özkaynaklarının %1'in**i aşması nicel bir eşik olarak belirlenmiştir. Bu eşik, 31.12.2024 tarihli konsolide özkaynaklar olan **481,3 milyar TL**'nin %1'i olan **4,81 milyar TL**'ye tekabül etmektedir.

Bu nicel eşiğin yanı sıra, finansal olmayan diğer potansiyel etkiler de (itibar, operasyonel süreçler, stratejik konumlanma vb.) nitel olarak yorumlanmakta ve "düşük", "orta" veya "yüksek" olarak sınıflandırılarak karar alma süreçlerinde dikkate alınmaktadır.

İKLİMLE İLGİLİ RİSK VE FIRSATLARIN TANIMLANMASI

İklimle İlgili Temel Riskler

Risk Kategorisi ve Tanımı	İş Modeli ve Değer Zinciri Üzerindeki Etkileri	Risk Yönetimi Stratejisi ve Aksiyonlar	Değerlendirme ve Finansal Etki
Fiziksel Risk (Kredi Portföyü - Tarım): Tarımsal Üretimde İklim Kaynaklı Verim Kayıpları ve Kredi Geri Ödeme Zorlukları **Risk Türü:** Fiziksel Risk (Akut ve Kronik) İklim değişikliğine bağlı olarak artan sıklık ve şiddetteki kuraklık, sel, don gibi fiziksel olayların Türkiye'nin tarımsal üretimini, ürün verimliliğini ve su kaynaklarını olumsuz etkilemesi. Bu durumun, çiftçilerin gelir düzeyinde ve kredi geri ödeme kapasitelerinde düşüşe yol açarak, Banka'nın tarım kredileri portföyünde takipteki kredi oranlarını, beklenen kredi zararı karşılık giderlerini ve teminat değerlerindeki düşüşü tetiklemesi temel riski oluşturmaktadır.	**İş Modeli Üzerindeki Etkileri:** **Kredi Riski Yönetimi ve Karşılıklar:** Aşırı hava olayları, takipteki alacak oranlarında ani artışlara ve kredi karşılıklarında yükselmeye neden olabilir, bu da kârlılığı ve sermaye yeterliliğini baskılayabilir. **Kredi Tahsis ve Portföy Yönetimi:** Mevcut risk iştahı ve fiyatlama modelleri yetersiz kalabilir. Gelecekteki kredi tahsis kararlarında iklime dayalı yeni kriterlerin entegre edilmesi zorunlu hale gelebilir. **Operasyonel Birimler:** Büyük bir tarımsal afet sonrası artacak çok sayıda kredi erteleme, yeniden yapılandırma ve hasar tespit talebi, başta şubeler ve Tarımsal Bankacılık Bölüm Başkanlığı olmak üzere operasyonel birimlerin iş yükünü ve maliyetlerini artırabilir. **Değer Zinciri Üzerindeki Etkileri:** **Kendi Operasyonları:** Tarım portföyünde kredi kalitesinin bozulması, kârlılığın düşmesi, karşılık giderlerinin artması. **Yukarı Yönlü (Sigorta Sistemi):** Yaygın bir felaket, ulusal tarım sigortası sistemleri üzerinde ciddi bir baskı yaratabilir. Bu durum, gelecekte sigorta primlerinin artmasına veya teminat kapsamının daralmasına neden olarak Banka'nın dolaylı kredi riskini artırabilir. **Aşağı Yönlü (Müşteriler/Çiftçiler):** Çiftçiler, üretim ve gelir kayıplarıyla doğrudan karşı karşıya kalır. **Yoğunlaşma Alanları:** **Coğrafi Alanlar:** Ziraat Bankası'nın tarım kredileri portföyü Türkiye geneline yayılmış olup, iklim değişikliğine bağlı olarak artış gösteren kuraklık ve su stresi gibi fiziksel risklerin, tarımsal üretimin yoğunlaştığı bölgelerde portföy üzerindeki etkilerinin daha belirgin olabileceği öngörülmektedir. Ancak, mevcut raporlama dönemi itibarıyla söz konusu fiziksel risklerin coğrafi düzeyde portföy üzerindeki etkilerine ilişkin kapsamlı bir kırılım ve haritalama çalışması henüz tamamlanmamıştır. Önümüzdeki dönemlerde, bu alandaki veri kapasitesinin geliştirilmesi ve analitik yetkinliklerin artırılması yönündeki çalışmaların, fiziksel risklerin tarım portföyüne etkilerine dair çok daha derinlikli ve net değerlendirmelerin yapılabilmesine imkân sağlaması planlanmaktadır. **Potansiyel Finansal Etki Türü:** Beklenen zarar karşılıkları ve beklenen zarar karşılıkları giderlerinde artış	**Mevcut Aksiyonlar:** Kullandırılan sübvansiyonlu kredilerin tamamının TARSİM ile sigortalanarak riskin önemli bir kısmının transfer edilmesi. Afetlerden etkilenen çiftçilere borç erteleme ve yeniden yapılandırma imkanları sunmak. "Ziraat Çiftçi Platformu" aracılığıyla çiftçileri bilinçlendirmek. **Planlanan Aksiyonlar:** Kredi değerlendirme süreçlerine iklim riski faktörlerini sistematik olarak entegre etmek. İklime dirençli tarım uygulamalarını teşvik edecek özel finansman paketlerini genişletmek. Portföyün iklim risklerine karşı kırılganlık analizi yaparak risk haritaları ve erken uyarı sistemleri geliştirmek.	**Genel Değerlendirme:** **Olasılık:** Yüksek **Zaman Aralığı:** Kısa, Orta ve Uzun Vade Bu riskin etkileri halihazırda gözlemlenmektedir ve gelecekteki tüm zaman dilimlerinde de devam etmesi beklenmektedir. Kısa vadede, ani ve şiddetli hava olayları (sel, don vb.) tek bir hasat sezonunu etkileyerek kredi geri ödemelerinde ani sorunlara yol açabilir. Orta vadede, birkaç yıl sürebilecek kuraklık döngüleri gibi daha ısrarcı iklim desenleri, tarımsal verimlilikte daha yapısal düşüşlere neden olabilir. Uzun vadede ise kalıcı sıcaklık artışları ve su kaynaklarındaki kronik azalmalar, belirli bölgelerde tarımsal üretimin desenini kalıcı olarak değiştirme potansiyeli taşır. **Etki Seviyesi:** Stratejik: Yüksek, Finansal: Yüksek, İtibar: Yüksek, Operasyonel Süreklilik: Düşük-Orta **Gelecekteki Finansal Yeterliliğe Potansiyel Etkileri:** **Nakit Akışları:** Tarım sektöründeki yaygın gelir kayıpları, kredi geri ödemelerinde sistematik aksamalara yol açarak Banka'nın faiz ve anapara tahsilatlarından oluşan nakit akışını olumsuz etkileyebilir. Bu durum, ayrılması gereken kredi karşılıklarını artırarak doğrudan kârlılığı ve net nakit akışını baskılayabilir. **Finansmana Erişim:** Tarım portföyünde iklim kaynaklı büyük ve yönetilemeyen bir bozulma yaşanması, Banka'nın genel risk profilini yatırımcılar ve kredi derecelendirme kuruluşları nezdinde olumsuz etkileyebilir. Bu durum, uluslararası piyasalardan fonlama bulma kabiliyetini veya fonlama koşullarını zorlaştırabilir. **Sermaye Maliyeti:** Kredi portföyü kalitesindeki bozulma ve artan risk algısı, yatırımcıların Banka'nın sermaye araçları için talep edeceği risk primini (dolayısıyla sermaye maliyetini) artırabilir. **Mevcut Finansal Etki:** **Niteliksel:** Bu risk, Ziraat Bankası için en temel iklimle bağlantılı risktir. Banka, tarımsal kredilerde %72'lik pazar payı ile sektörün lideridir; bu da yüksek bir maruziyet anlamına gelmektedir. Ancak, tarımsal kredilerin %92,5'inin sübvansiyonlu olması ve bu kredilerin tamamının TARSİM ile sigortalanması çok önemli bir tampon ve risk transfer mekanizması görevi görmektedir. 2024 yılında TARSİM poliçelerindeki %61'lik pazar payı, bu mekanizmanın etkin kullanıldığını göstermektedir. Risk, güçlü azaltım mekanizmaları sayesinde kontrollü ve yönetilen bir niteliktedir. **Öngörülen Finansal Etki (RCP Senaryo Analizi):** **Niteliksel:** **RCP 4.5 (Orta Düzey):** Mevcut risk yönetimi mekanizmaları üzerinde artan bir baskı yaratması ve portföy kalitesinde yönetilebilir bir bozulmaya yol açması beklenir. **RCP 8.5 (Kötümser):** Şiddetli ve yaygın fiziksel şoklar, tarım sektöründe sistemik bir krizi tetikleyebilir. Bu durum, TARSİM gibi mekanizmaların sınırlarını zorlayabilir ve Banka'nın bilançosu için ciddi bir tehdit oluşturabilir. **Potansiyel Finansal Etki Türü:** Faiz Gelirleri, Alınan Ücret ve Komisyonlar da azalış beklenen zarar karşılığı ve beklenen zarar karşılığı giderlerinde artış

İKLİMLE İLGİLİ RİSK VE FIRSATLARIN TANIMLANMASI

Risk Kategorisi ve Tanımı	İş Modeli ve Değer Zinciri Üzerindeki Etkileri	Risk Yönetimi Stratejisi ve Aksiyonlar	Değerlendirme ve Finansal Etki
Geçiş Riski (Kredi Portföyü): Düşük Karbonlu Ekonomiye Geçişin Karbon Yoğun Sektörler Üzerindeki Etkileri **Risk Türü:** Geçiş Riski (Politika, Yasal ve Piyasa) Düşük karbonlu ekonomiye geçiş sürecinde; SKDM, ETS gibi politikalar nedeniyle enerji üretimi, demir-çelik, kimyasal (gübre), alüminyum ve çimento gibi karbon yoğun sektörlerdeki müşterilerin artan maliyetler ve pazar payı kaybı sonucu kredi risklerinin artması.	**İş Modeli Üzerindeki Etkileri:** **Kredi Riski Yönetimi ve Karşılıklar:** Müşterilerin Temerrüt Olasılıklarında (PD) ve Beklenen Kredi Zararı (BKZ) karşılıklarında önemli artış potansiyeli. **Risk Modelleme ve Uzmanlık:** SKDM gibi karmaşık düzenlemelere uyumu izlemek için yeni uzmanlık alanları ve daha karmaşık risk analiz modelleri geliştirme ihtiyacı. **Stratejik Portföy Yönetimi:** Portföyde karbon yoğun sektörlerden stratejik bir çıkış veya risk azaltım planı oluşturma zorunluluğu. **Fonlama Maliyetleri:** Banka'nın fonlama maliyetlerinin, portföyünün karbon yoğunluğuna bağlı olarak artması riski. **Değer Zinciri Üzerindeki Etkileri:** **Kendi Operasyonları:** Karbon yoğun sektörlerde BKZ oranlarının artması ve daha yüksek karşılıklar ayrılması ihtiyacı. **Yukarı Yönlü (Fon Sağlayıcılar):** Sürdürülebilirlik odaklı yatırımcılar, portföyün karbon yoğunluğunu daha yakından inceleyebilir, bu da fonlama maliyetlerini artırabilir. **Aşağı Yönlü (Müşteriler):** Karbon yoğun sektörlerdeki müşteriler, artan karbon vergileri gibi doğrudan finansal baskılarla karşı karşıya kalır. **Potansiyel Finansal Etki Türü**: Kredilere iişkin beklenen zarar karşılıklarında ve beklenen zarar karşılıkları giderinde artış	**Mevcut Aksiyonlar:** En yüksek riskli olarak belirlenen Elektrik Üretimi ve Demir-Çelik sektörleri özelinde müşteri bazlı stres testi mekanizması kurulmuştur. **Planlanan Aksiyonlar:** Stres testi ve etki analizi çalışmalarını, diğer karbon yoğun sektörler için de genişletmek. Karbon yoğun sektörlerdeki müşterilerin yeşil dönüşüm yatırımlarını destekleyecek özel finansman ürünleri geliştirmek. Kredi verme kriterlerine ve limitlerine iklimle ilgili riskleri entegre etmek.	**Genel Değerlendirme:** **Olasılık:** Orta - Yüksek **Zaman Aralığı:** Orta ve Uzun Vade Bu riskin etkilerinin, iklim politikalarının ve düzenlemelerinin olgunlaşması ve tam olarak yürürlüğe girmesiyle birlikte belirginleşmesi beklenmektedir. Orta vadede, Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması'nın (SKDM) mali yükümlülüklerinin başlaması ve potansiyel bir ulusal Emisyon Ticaret Sistemi'nin (ETS) devreye girmesiyle, karbon yoğun sektörlerdeki müşteriler üzerinde finansal baskıların artması beklenir. Uzun vadede, politikaların daha da sıkılaşması, bu sektörlerin iş modellerinde köklü dönüşümleri zorunlu kılacak ve bu dönüşümü gerçekleştiremeyen firmalar için kredi risklerini en üst seviyeye çıkaracaktır. **Etki Seviyesi:** Stratejik: Yüksek, Finansal: Yüksek, İtibar: Orta-Yüksek, Operasyonel Süreklilik: Düşük **Mevcut Finansal Etki:** **Niteliksel:** SKDM ve ETS kapsamında yer alan enerji üretimi, demir-çelik, çimento, alüminyum ve gübre sektörleri öncelikli olarak değerlendirilmiştir. Tarım Sektörü'nün geçiş riskleri ise uluslararası uzman desteğiyle ayrıca yürütülmektedir ve sonuçların kısa vadede paylaşılması hedeflenmektedir. Banka, en yüksek riske maruz Elektrik Üretimi ve Demir-Çelik sektörlerinde müşteri bazlı stres testi mekanizması kurmuştur. **Kantitatif:** Analize dahil edilen 5 karbon yoğun sektördeki kredi portföyü için hesaplanan konsolide indirgenmiş BKZ tutarı, Banka'nın belirlediği 4,81 milyar TL'lik finansal önemlilik eşiğinin altında kalmıştır. **Öngörülen Finansal Etki (NGFS Senaryo Analizi - Toplam 5 sektör için İndirgenmiş BKZ Etkisi):** **Kısa Vade:** Düzenli Geçiş: 4,1 milyar TL; Düzensiz Geçiş: 2,21 milyar TL; Sıcak Ev: 2,30 milyar TL. **Orta Vade:** Düzenli Geçiş: 1,1 milyar TL; Düzensiz Geçiş: 342 milyon TL; Sıcak Ev: 272 milyon TL. **Uzun Vade:** Düzenli Geçiş: 19,4 milyon TL; Düzensiz Geçiş: 6,8 milyon TL; Sıcak Ev: 3,7 milyon TL.

İKLİMLE İLGİLİ RİSK VE FIRSATLARIN TANIMLANMASI

Fırsat Kategorisi ve Tanımı	İş Modeli ve Değer Zinciri Üzerindeki Etkileri	Fırsatları Değerlendirme Stratejisi ve Aksiyonlar	Değerlendirme ve Finansal Etki
Yeşil Finansman: Yenilenebilir Enerji, Enerji Verimliliği ve Yeşil Dönüşümün Finansmanı **Fırsat Türü:** Ürün ve Hizmetler Ziraat Bankası, en büyük aktif ve kredi pazar payına sahip banka olarak, bu dönüşüm sürecinin finansmanında etkin bir rol üstlenerek, portföyünü geleceğin büyüme potansiyeli taşıyan sektörlerine yönlendirmeyi ve ekonomik dönüşüme katkı sunmayı hedeflemektedir.	**İş Modeli Üzerindeki Etkileri:** **Yeni Kredi Hacmi ve Pazar Payı Artışı:** Yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği gibi alanlarda yeni ve büyük ölçekli kredi kullandırım imkanları yaratmak. **Portföy Çeşitlendirmesi ve Risk Azaltımı:** Portföyü, geleceğin büyüme potansiyeli yüksek ve daha düşük riskli sektörlerine doğru çeşitlendirmek. **Uluslararası Yeşil Fonlara Erişim:** Uygun maliyetli ve uzun vadeli kaynak temin etme imkanını artırmak. **Ürün ve Hizmet İnovasyonu:** Yeşil proje finansmanı, sürdürülebilirlik bağlantılı krediler gibi özel ürünler geliştirme potansiyeli. İtibar ve Marka Değeri: Türkiye'nin yeşil dönüşümüne katkı sağlayan lider bir kurum olarak itibarı artırmak. **Değer Zinciri Üzerindeki Etkileri:** **Kendi Operasyonları:** Yeşil proje değerlendirme konusunda yeni uzmanlık ve kapasite gelişimi. Gelir tabanının çeşitlenmesi. **Yukarı Yönlü (Fon Sağlayıcılar):** Banka'yı, uluslararası kurumlar ve ESG odaklı yatırımcılar için güvenilir bir ortak haline getirir. **Aşağı Yönlü (Müşteriler):** Müşterilerin yeşil dönüşümlerini gerçekleştirerek rekabet güçlerini artırmalarına olanak tanır.	**Mevcut Aksiyonlar:** Bireysel segmentte "Yeşil Ev/Taşıt Kredisi", "TOGG Kredisi" gibi özel ürünlerin sunulması. Kurumsal segmentte "GES Yatırım Kredisi", "Enerji Verimliliği Kredisi" ve "Karbon Azaltımı Yatırım Kredisi" gibi geniş bir yelpazede ürünlerin geliştirilmiş olması. **Planlanan Aksiyonlar:** Mevcut yeşil ürün gamını sürekli güncellemek ve genişletmek. Büyük ölçekli projeler için Proje Finansmanı birimlerinin kapasitesini artırmak. Uluslararası ve ulusal yeşil finansman fonlarına erişimi güçlendirmek.	**Genel Değerlendirme:** **Olasılık:** Yüksek **Zaman Aralığı:** Kısa, Orta ve Uzun Vade Bu fırsat, tüm zaman dilimlerinde Ziraat Bankası için geçerlidir. Kısa vadede, özellikle elektrikli araçlara ve konutlarda/sanayide enerji verimliliğine yönelik mevcut ve acil bir finansman talebi bulunmaktadır. Orta vadede, Türkiye'nin Ulusal Enerji Planı doğrultusunda büyük ölçekli yenilenebilir enerji (GES, RES) santral yatırımlarının artmasıyla finansman ihtiyacı büyüyecektir. Uzun vadede, ekonominin tamamen karbonsuzlaşması hedefi doğrultusunda, hidrojen gibi yeni teknolojiler ve bütüncül endüstriyel dönüşüm projeleri için sürekli ve büyük ölçekli bir finansman pazarı oluşacaktır. **Etki Seviyesi:** Stratejik: Yüksek, Finansal: Yüksek, İtibar: Yüksek, Operasyonel Süreklilik: Düşük **Mevcut Finansal Etki:** **Niteliksel:** Bu alan, Banka için halihazırda faaliyette olan ve güçlü bir büyüme potansiyeli taşıyan bir iş koludur. Bireysel ve kurumsal tarafta sunulan çeşitli ürünlerle önemli bir birikim ve müşteri tabanı oluşturulmuştur. **Kantitatif:** Yıllık hedeflenen yeşil kredi kullandırım hacmi, konsolidasyon sonucunda yaklaşık 9,78 milyar TL olarak analizin başlangıç noktası kabul edilmiştir. **Öngörülen Finansal Etki (NGFS Senaryo Analizi):** Metodolojik Açıklama: Bu raporda hesaplanan "Yıllık Net Gelir Faydası", bu yeni yeşil kredilerden elde edilecek toplam faiz ve komisyon gelirini temsil etmemekte; bunun yerine bu kredilerin, Banka'nın geleneksel kredi portföyüne kıyasla yaratacağı ekstra kârlılığı (marj avantajını) ölçmektedir. **Kantitatif (Yıllık Ek Net Gelir Faydası):** Düzenli Geçiş: Yıllık 15 milyon TL ile 35 milyon TL arasında ek net gelir potansiyeli. Düzensiz Geçiş: Yıllık 3 milyon TL ile 15 milyon TL arasında ek net gelir potansiyeli. Sıcak Ev: Anlamlı bir ek net gelir beklenmemektedir.

İKLİMLE İLGİLİ RİSK VE FIRSATLARIN TANIMLANMASI

Fırsat Kategorisi ve Tanımı	İş Modeli ve Değer Zinciri Üzerindeki Etkileri	Fırsatları Değerlendirme Stratejisi ve Aksiyonlar	Değerlendirme ve Finansal Etki
Sürdürülebilir Tarım Finansmanı ve İklime Dirençli Tarım Uygulamalarının Desteklenmesinde Liderlik Fırsat Türü: Kaynak Verimliliği, Pazar Liderliği Ziraat Bankası, çiftçilerin ve tarımsal işletmelerin iklime dirençli ve sürdürülebilir tarım uygulamalarına (basınçlı sulama, organik tarım vb.) geçişini finanse ederek kendi kredi portföyünün riskini azaltma, ülke gıda güvenliğine katkı sağlama ve pazar liderliğini pekiştirme fırsatına sahiptir.	**İş Modeli Üzerindeki Etkileri:** **Tarım Kredileri Portföyünün Dayanıklılığının Artırılması:** Portföyün iklim şoklarına karşı kırılganlığını azaltma ve uzun vadeli geri ödeme performansını iyileştirme. **Pazar Liderliğinin Pekiştirilmesi:** Sürdürülebilir tarım finansmanında öncü rol üstlenerek, daha dirençli çiftçi/işletmeleri müşteri portföyüne katma. **Gıda Güvenliğine Katkı:** Ülkenin gıda arz güvenliğinin sağlanmasına yönelik kamu bankası misyonuyla uyumlu stratejik bir adım. **Yeni Ürün İnovasyonu:** Sürdürülebilir tarım projelerine özel kredi paketleri ve danışmanlık hizmetleri geliştirme potansiyeli. **Pozitif İtibar:** Tarım sektörünün dönüşümüne öncülük ederek paydaşlar nezdindeki saygınlığı artırma. **Değer Zinciri Üzerindeki Etkileri:** **Kendi Operasyonları:** Banka'nın genel kredi riski profilini düşürür. Gelecekteki operasyonel yükü azaltır. "Tarım Bankacılığı" markasını güçlendirir. **Yukarı Yönlü (Fon Sağlayıcılar):** Banka'yı, IPARD gibi uluslararası fonların yönetimi için kilit bir ortak haline getirir. **Aşağı Yönlü (Müşteriler/Çiftçiler):** Çiftçilerin finansal ve operasyonel dayanıklılığını doğrudan artırır. Daha sadık ve istikrarlı müşteriler yaratır.	**Mevcut Aksiyonlar:** "Yeşil Ürünler" kapsamında Organik Tarım, Basınçlı Sulama gibi çok sayıda kredi ürününün aktif olarak sunulması. "Özellikli Ek Kriter İndirimi" ile sürdürülebilir uygulamaların teşvik edilmesi. Sübvansiyonlu kredilerin tamamının TARSİM ile sigortalanması. **Planlanan Aksiyonlar:** Tarımda dijitalizasyon ve onarıcı tarım gibi yeni uygulamaları destekleyen esnek finansman ürünleri geliştirmek. Kredi değerlendirme süreçlerinde müşterilerin adaptasyon kapasitelerini pozitif bir faktör olarak dikkate almak. Şube ağının ve tarım uzmanlarının, çiftçilere iklime dirençli tarım teknikleri konusunda danışmanlık verebilecek şekilde eğitilmesi ve çiftçilere yönelik kapsamlı eğitim ve bilgilendirme programları sunmak.	**Genel Değerlendirme:** **Olasılık:** Yüksek **Zaman Aralığı**: Kısa, Orta ve Uzun Vade Bu fırsat da tüm zaman dilimlerinde Ziraat Bankası için kritik bir öneme sahiptir. Kısa vadede, mevcut iklim değişkenliğine karşı çiftçilerin dayanıklılığını artırmak için basınçlı sulama gibi modernizasyon yatırımlarına yönelik acil bir talep bulunmaktadır. Orta vadede, iklim etkilerinin daha belirgin hale gelmesiyle, iklime dirençli tarım uygulamaları bir "tercih" olmaktan çıkıp bir "zorunluluk" haline gelecek ve bu alandaki finansman talebi artarak devam edecektir. Uzun vadede, değişen iklim koşullarına ve su rejimlerine uyum sağlamak, Türkiye'nin gıda güvenliğini temin etmek için sürdürülebilir tarım, kalıcı ve en önemli tarımsal finansman alanı olacaktır. **Etki Seviyesi:** Stratejik: Yüksek, Finansal: Yüksek, İtibar: Yüksek, Operasyonel Süreklilik: Düşük **Mevcut Finansal Etki:** **Niteliksel:** Bu fırsat, halihazırda somut faydalar üreten aktif bir stratejidir. "Yeşil Tarım" kredileri, geleneksel kredilere kıyasla çok daha düşük bir risk profili sergilemektedir. 2024 yılında bu amaçla 1,7 milyar ABD doları büyüklüğünde sürdürülebilirlik temalı sendikasyon kredisi temin edilmiştir. **Sermaye Maliyetine Etkisi:** Tarım portföyünün riskini proaktif bir şekilde yöneten ve daha dayanıklı hale getiren bir banka, yatırımcılar tarafından daha düşük riskli olarak algılanacaktır. Bu durum, genel risk primini ve dolayısıyla sermaye maliyetini düşürme potansiyeli taşır. **Kantitatif:** Toplam Tarım Portföyü: 601,3 milyar TL. Bu portföyün 37,2 milyar TL'si (%6,2'si) "Yeşil Tarım" kredilerinden oluşmaktadır. Geriye kalan 564,1 milyar TL'lik "Geleneksel Tarım" portföyü, gelecekteki dönüşüm için önemli bir potansiyel sunmaktadır. **Öngörülen Finansal Etki (RCP Senaryo Analizi):** **Niteliksel:** **RCP 4.5:** Hissedilir iklim stresi, dirençli tarım uygulamalarına yatırım yapmayı ekonomik olarak acil hale getirir ve finansman talebini güçlendirir. **RCP 8.5:** İklime dirençli tarım uygulamaları bir "hayatta kalma" zorunluluğuna dönüşür. "Yeşil Tarım" portföyü, Banka için en önemli finansal kalkan ve dayanıklılık kaynağı haline gelir.

İKLİM DİRENÇLİLİĞİ: SENARYO ANALİZİ VE GELECEĞE BAKIŞ

İklim Dirençliliği Değerlendirmesi
Ziraat Bankası'nın iklimle ilgili değişikliklere, gelişmelere ve belirsizliklere karşı dirençliliği, Banka'nın Türkiye ekonomisindeki lider konumu, kamu bankası misyonu ve tarım sektöründeki derin uzmanlığı üzerine inşa edilmiştir. Raporlama tarihi itibarıyla Ziraat Bankası'nın iklim dirençliliği, riskleri proaktif bir şekilde yönetme ve bu riskleri yeni fırsatlara dönüştürme kapasitesine dayanmaktadır.

Senaryolar Altında İklim Dirençliliği:

- **Düzenli ve Düzensiz Geçiş Senaryolarında:** Banka'nın dirençliliği, proaktif stres testleri ve yeşil finansman fırsatlarını değerlendirme kapasitesine bağlıdır.
- **Sıcak Ev Dünyası (ve RCP 8.5) Senaryosunda:** Bu senaryoda Banka'nın en önemli dirençlilik kalkanı, Sürdürülebilir Tarım Finansmanı stratejisidir. Geçiş fırsatları zayıflarken, fiziksel riskler maksimuma çıkar ve iklime dirençli tarım uygulamalarını finanse etmiş olmak, portföydeki kayıpları sınırlayan en kritik faktör haline gelir.

Senaryo Analizi Sonuçları ve Stratejik Çıkarımlar
2025 yılının ilk yarısında, 31 Aralık 2024 tarihli veriler temel alınarak gerçekleştirilen iklim senaryo analizi, Banka için önemli stratejik çıkarımlar sunmaktadır. Analiz, Banka'nın stratejisinin savunma (fiziksel risklere adaptasyon) ve atak (geçiş fırsatlarını değerlendirme) unsurlarını eş zamanlı olarak güçlendirmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Fiziksel Risklerin Sistemik Tehdidi: Analiz, Ziraat Bankası'nın en temel kırılganlığının, tarım portföyünün fiziksel iklim etkilerine maruziyeti olduğunu ortaya koymaktadır. RCP 4.5 senaryosu yönetilebilir ancak maliyetli bir geleceği temsil ederken, RCP 8.5 senaryosu Banka'nın finansal istikrarı için sistemik bir tehdit oluşturmaktadır.

Geçiş Stratejisinin Kritik Rolü: Düzenli Geçiş, Banka'nın proaktif stratejisinin en çok ödüllendirileceği senaryodur. Düzensiz Geçiş, ani politika şokları nedeniyle finansal olarak en zorlu senaryodur. Sıcak Ev Dünyası ise "eylemsizliğin" en ağır faturasının çıktığı ve fiziksel risklerin baskın hale geldiği senaryodur.

Nakit Akışları Üzerindeki Öngörülen Etkiler:
Fiziksel risklerin şiddetlendiği RCP 8.5 ve Sıcak Ev senaryolarında, tarım portföyünde yaşanacak yaygın temerrütlerin, operasyonel nakit akışlarında (kredi geri ödemeleri) ciddi ve sistemik bir bozulmaya yol açma potansiyeli bulunmaktadır. Benzer şekilde, geçiş risklerinin şiddetlendiği Düzensiz Geçiş senaryosu da bu etkiyi karbon yoğun sektörler üzerinden yaratabilir. Öte yandan Yeşil Finansman ve Sürdürülebilir Tarım portföylerinin büyümesi, gelecekteki iklim senaryoları altında dahi daha istikrarlı ve dayanıklı kredi geri ödeme profilleri sunarak operasyonel nakit akışlarını güçlendirecektir.

Ziraat Bankası'nın iklimle ilgili senaryo analizi, küresel iklim modellerini Türkiye'nin kendine özgü ulusal ve bölgesel gerçekleriyle ilişkilendiren bir dizi temel varsayım üzerine kuruludur:

- Yerel Hava Olayları
- Doğal Kaynakların Mevcudiyeti
- Arazi Kullanımı
- Altyapı
- Demografi

Bu temel varsayımlar, hem Ziraat Bankası'nın faaliyet gösterdiği Türkiye ekonomisinin genelindeki hem de Banka'nın kendi operasyonlarındaki enerji kullanımı ve enerji karmasının (enerji mix) gelecekteki evrimine dayanmaktadır. Ayrıca hem risklerin yönetiminde hem de fırsatların değerlendirilmesinde teknolojideki gelişmelerin kritik bir rol oynayacağı üzerine kuruludur.

Banka'nın en büyük risklerinden birisi tarım portföyünün şiddetli fiziksel risk senaryolarına karşı kırılganlığıdır. En büyük finansal şok potansiyeli ise, Düzensiz Geçiş senaryosunda portföydeki büyük karbon yoğun sanayi müşterilerinden kaynaklanmaktadır.

Aşağıdaki tablo, farklı senaryolar altında risklerin ve fırsatların öngörülen etkilerini bütünsel bir şekilde özetlemektedir:

Risk / Fırsat Başlığı	RCP 4.5 Altında Etki	RCP 8.5 Altında Etki	NGFS Düzenli Geçiş Altında Etki	NGFS Düzensiz Geçiş Altında Etki	NGFS Sıcak Ev Altında Etki
Fiziksel Risk (Tarım)	**Niteliksel:** Yönetilebilir ancak maliyetli. Mevcut risk yönetimi mekanizmaları üzerinde artan baskı.	**Niteliksel:** Sistemik bir tehdit. Tarım sektöründe büyük ölçekli riskler. TARSİM gibi mekanizmaların sınırları zorlanabilir.	-	-	-
Geçiş Riski (Kredi Portföyü)	-	-	**Kantitatif (İndirgenmiş BKZ):** Kısa Vade: 4,1 milyar TL Orta Vade: 1,1 milyar TL Uzun Vade: 19,4 milyon TL	**Kantitatif (İndirgenmiş BKZ):** Kısa Vade: 2,2 milyar TL Orta Vade: 342 milyon TL Uzun Vade: 6,8 milyon TL	**Kantitatif (İndirgenmiş BKZ):** Kısa Vade: 2,30 milyar TL Orta Vade: 272 milyon TL Uzun Vade: 3,7 milyon TL
Yeşil Finansman	-	-	**Kantitatif (Yıllık Ek Net Gelir):** +15 milyon TL ile +35 milyon TL arası	**Kantitatif (Yıllık Ek Net Gelir):** +3 milyon TL ile +15 milyon TL arası	**Niteliksel:** Anlamlı bir ek net gelir beklenmemektedir.
Sürdürülebilir Tarım	**Niteliksel:** Fırsatın önemi artar. Dirençli tarıma talep yükselir ve portföy kalitesini dengeler.	**Niteliksel:** Fırsat, "hayatta kalma zorunluluğuna" dönüşür. Banka için en önemli finansal kalkan haline gelir.	**Niteliksel:** Banka'nın genel ESG profiline ve itibarına katkı sağlar.	**Niteliksel:** Risk azaltıcı değeri ortaya çıkar ve stratejik önemini korur.	**Niteliksel:** Fiziksel riskler baskın hale geldiği için en değerli stratejik araç olur.

İKLİM STRATEJİSİ VE GELECEĞE YÖNELİK EYLEM PLANI

Ziraat Bankası'nın iklimle ilgili geçiş planı, Banka'nın sürdürülebilirlik stratejisinin temel bir bileşenidir. Ancak, TSRS 2 standardının gerektirdiği tüm unsurları içeren detaylı ve kamuya açık bir "Geçiş Planı" dokümanı henüz yayımlanmamıştır. Banka, iklim stratejisinin temelini oluşturan bu unsurları, önümüzdeki raporlama döneminde daha somut, ölçülebilir ve zaman bazlı hedeflerle zenginleştirerek kapsamlı bir geçiş planı haline getirmeyi ve paydaşlarıyla paylaşmayı hedeflemektedir.

İklimle İlgili Risk ve Fırsatların Finansal Planlamaya Entegrasyonu

Ziraat Bankası, iklimle ilgili risk ve fırsatların finansal planlama üzerindeki öneminin farkındadır ve bu konuda entegrasyon çalışmalarını başlatmıştır. Halihazırda, Sürdürülebilirlik Komitesi'nin gözetiminde yürütülen iklim riski analizleri, stratejik karar alma süreçlerine niteliksel bir girdi sağlamaktadır. Ancak, bu analizlerden elde edilen kantitatif sonuçların, Ziraat Bankası'nın genel yıllık bütçeleme ve sermaye planlama süreçlerine tam ve sistematik entegrasyonu henüz tamamlanmamıştır. Banka, önümüzdeki kısa vadeli süreçte, özellikle Geçiş Riski için yapılan senaryo analizlerinden elde edilen Beklenen Kredi Zararı (BKZ) etki rakamlarını, sermaye yeterliliği ve karşılık politikalarına doğrudan entegre edecek metodolojileri geliştirmeyi ve uygulamaya almayı hedeflemektedir.

Stratejiyi Uygulamak için Planlanan Finansman Kaynakları

Ziraat Bankası, iklimle ilgili risk ve fırsatları ele almak üzere belirlediği stratejik faaliyetleri, mevcut finansal planlama ve bütçeleme süreçleri aracılığıyla desteklemektedir. Bu kaynak tahsisi, üç ana kategori altında yönetilmektedir:

Fırsatların Değerlendirilmesi için Finansman: Fırsatları değerlendirme stratejisinin temelini, Banka'nın güçlü bilançosu ve özkaynakları oluşturmaktadır. Bu alanlarda kullandırılacak krediler için ana kaynak Banka'nın kendi fonlama ve sermaye yapısı olmakla birlikte, kaynakları çeşitlendirmek amacıyla uluslararası piyasalar da aktif olarak kullanılmaktadır. Banka, gelecekte uluslararası kalkınma bankaları, yeşil fonlar ve sürdürülebilirlik temalı bono/tahvil ihraçları gibi mekanizmalardan da uygun maliyetli kaynak temin etmeyi planlamaktadır.

Risk Yönetimi ve Uyum Süreçleri için Finansman: İklimle ilgili risklerin belirlenmesi, ölçülmesi ve yönetilmesine yönelik faaliyetler, temel olarak ilgili birimlerin operasyonel gider (OPEX) bütçeleri içerisinden finanse edilmektedir. Gelecekte, bu risklerin daha etkin yönetilmesi için müşteri bazlı stres testi mekanizmalarının geliştirilmesi ve risk haritaları gibi teknoloji odaklı yatırımlar için sermaye harcaması (CAPEX) bütçesi ayrılması öngörülmektedir.

Operasyonel Dönüşüm için Finansman: Banka, kendi operasyonel ayak izini azaltmaya yönelik çabalarını, özel olarak tanımlanmış sermaye harcaması (CAPEX) projeleri aracılığıyla finanse etmektedir. Bu kapsamdaki en önemli yatırım planı, Kayseri Pınarbaşı'nda kurulumu devam eden ve toplam 64 MW kurulu güce sahip olacak "Ziraat 1-2-3 Güneş Enerji Santrali (GES)" projesidir. Projenin 2025 yılında tam kapasite ile faaliyete geçmesi hedeflenmektedir. Ayrıca, "Akıllı Şube" ve "ATM Güneş Enerjisi" gibi pilot projeler de ilgili birimlerin operasyonel veya genel yatırım bütçeleri içerisinden finanse edilmektedir.

Finansman Faaliyetleri Aracılığıyla Hedeflere Ulaşma

Ziraat Bankası, iklim hedeflerine ulaşmadaki en büyük etkisinin sermayeyi yönlendirme gücünden kaynaklandığının bilincindedir. Bu kapsamda yeşil ve sürdürülebilir finansman hacmini artırmayı, tarım portföyünün iklime dirençliliğini artırmayı, Uluslararası yeşil fon kaynaklarını kullanmak ve karbon yoğun sektörlerin yeşil dönüşümünü desteklemeyi planlamaktadır.

Operasyonel Ayak İzini Azaltma

Ziraat Bankası, kendi operasyonel emisyonlarını azaltmanın ulusal hedeflere katkıdaki öneminin farkındadır. Bu kapsamda, Banka (solo) Kapsam 2 emisyonlarını sıfırlamış ve "Ziraat 1-2-3 GES" projesini başlatmıştır. Kapsam 3 emisyon kategorilerine yönelik veri toplama çalışmalarının tamamlanmasını takiben, TSRS kapsamında tanınan muafiyet süresinin sona ermesiyle birlikte ilgili hesaplamalar gerçekleştirilecektir.

Geleceğe Bakış ve Stratejik Öncelikler

Bu analiz ışığında Banka'nın iklimle ilgili stratejik öncelikleri şunlardır:

Fiziksel Risk Adaptasyonunu Önceliklendirmek: Tarım sektörünün iklim şoklarına karşı dayanıklılığını artıracak stratejileri merkezine almak, sürdürülebilir tarım finansmanı ürünlerini yaygınlaştırmak ve coğrafi bazlı fiziksel risk haritalaması geliştirmek.

Sürdürülebilir Finansta Liderliği Sürdürmek: Yeşil finansman ürün yelpazesini genişletmek ve müşterilerin yeşil dönüşüm süreçlerini finanse edecek yenilikçi finansman modelleri geliştirmek.

İklim Riskini Kredi Süreçlerine Entegre Etmek: İklim risklerini kredi tahsis, risk fiyatlandırması, limit belirleme ve portföy yönetimi süreçlerine sistematik olarak entegre etmek.

TCFD ve Ulusal Standartlarla Uyumlu Raporlamanın Derinleştirilmesi: Başta finanse edilen emisyonlar (Kapsam 3) olmak üzere, iklimle ilgili performans metriklerinin hesaplanması için metodolojileri geliştirmek.

Mevcut raporlama dönemi itibarıyla, tedarikçilerin kendi emisyonlarını azaltmalarını teşvik edecek veya gerektirecek spesifik bir tedarik zinciri programı veya politikası henüz uygulamaya alınmamıştır. Banka, önümüzdeki dönemde tedarikçi seçim kriterlerine çevresel ve iklimle ilgili performans metriklerini dahil etmeye yönelik bir yol haritası oluşturmayı planlamaktadır.

Yeni Yeşil İş Modellerini Keşfetmek: "Tarımda Dijitalizasyon ve Onarıcı Tarım" gibi gelişmekte olan alanlar için yeni finansman ürünleri araştırmak.

Yeşil Finansman Kaynaklarına Erişimi Artırmak: Ulusal ve uluslararası yeşil finansman, hibe ve teşvik mekanizmalarını proaktif olarak takip etmek.

Paydaş Katılımı ve Müşteri İş Birlikleri Güçlendirmek: Müşterileri iklim riskleri ve yeşil dönüşümün fırsatları konusunda bilinçlendirmek ve paydaşlara şeffaf bilgi akışı sağlamak.

Bu rapor, Ziraat Bankası'nın iklimle ilgili stratejilerini, hedeflerini ve aksiyon planlarını paydaşlarına ilk kez sunduğu temel bir doküman niteliğindedir. Bu raporda açıklanan planlar ve stratejiler, gelecekteki raporlama dönemleri için bir başlangıç noktası (baseline) oluşturacaktır. Ziraat Bankası, önümüzdeki raporlama dönemlerinden (2025 ve sonrası) itibaren, bu raporda belirtilen planlara yönelik kaydettiği ilerlemeyi nicel ve nitel bilgilerle şeffaf bir şekilde raporlamayı taahhüt eder.

Ziraat Bankası, iklim riski yönetimi süreçlerini olgunlaştırdıkça, gelecekteki senaryo analizlerinde, özellikle en büyük yurt dışı iştiraklerinin faaliyet gösterdiği ülkelerin spesifik iklim politikası varsayımlarını da analizlerine daha detaylı bir şekilde dahil etmeyi planlamaktadır.

Risk Yönetimi

44 İklimle İlgili Risk Yönetimi Süreci
48 İklimle İlgili Fırsat Yönetimi Süreci
49 Genel Risk Yönetimi ile Entegrasyon
50 Süreçlerde Kullanılan Girdiler, Parametreler ve Kapsam
51 Önceki Döneme Göre Değişiklikler ve Raporlama Yaklaşımı

İKLİMLE İLGİLİ RİSK YÖNETİMİ SÜRECİ

Ziraat Bankası, iklimle ilişkili risklerin yönetimini, Banka'nın yerleşik ve güçlü kurumsal risk yönetimi mimarisinin bütünleşik bir bileşeni olarak konumlandırmaktadır. Bu yaklaşım, risklerin sistematik olarak saptanması, ölçülmesi, öncelik sırasına konulması ve takip edilmesini sağlayan çok katmanlı ve dinamik bir süreç üzerine kuruludur. Tüm bu faaliyetler, Banka'nın genel Risk Yönetimi Politikaları ve Sürdürülebilirlik Politikası ile tam bir uyum içinde hayata geçirilmektedir.

Banka, iklim kaynaklı riskleri yönetmek için belirleme, değerlendirme, önceliklendirme ve izleme adımlarından oluşan yapılandırılmış bir döngü uygulamaktadır.

Risklerin Belirlenmesi

Ziraat Bankası, potansiyel iklim risklerini hem içsel dinamikleri hem de dışsal faktörleri gözeten geniş kapsamlı bir tarama süreciyle tespit etmektedir.

Referans Çerçeveler ve Ulusal Öncelikler: İklim değişikliği ile bağlantılı risklerin, Ziraat Bankası'nın değer zinciri üzerindeki potansiyel etkilerinin tespitinde; TSRS 1, TSRS 2 ve TSRS 2'ye ilişkin Sektör Bazlı Metriklerin uygulanmasına yönelik rehberde yer alan esaslar temel alınmaktadır.

Sektörel Odaklanma: Banka, en önemli aktif kalemi olan kredi portföyüne yoğunlaşarak, tarım gibi fiziksel risklere ve enerji üretimi ile demir-çelik gibi geçiş risklerine yüksek maruziyeti olan sektörleri birincil odak noktası olarak belirlemiştir.

Senaryo Analizinin Kullanımı: Ziraat Bankası, iklimle ilgili riskleri belirleme ve bu risklerin potansiyel büyüklüğünü anlama sürecinde iklimle ilgili senaryo analizini temel bir araç olarak kullanmaktadır. Senaryo analizi, belirlenen risklerin potansiyel büyüklüğünü ve doğasını anlamak için kullanılmıştır. Örneğin, IPCC RCP 8.5 (Kötümser Senaryo) analizi, tarım portföyü üzerindeki fiziksel riskin sadece basit bir kredi riski artışı olmadığını, aynı zamanda sigorta mekanizmalarını zorlayabilecek ve Banka'nın finansal istikrarını etkileyebilecek sistemik bir tehdit niteliği taşıdığını belirlemeye yardımcı olmuştur. Senaryo analizi, mevcut koşullar altında henüz belirgin olmayan, ancak gelecekte ortaya çıkması muhtemel risklerin belirlenmesini sağlamıştır. Örneğin, Geçiş Riski kapsamında yapılan stres testleri, Düzenli Geçiş senaryosu altında dahi, uzun vadede ekonominin karbonsuzlaşmasının Banka'nın portföyü üzerinde milyarlarca liralık birikimli bir etki yaratabileceğini ortaya koymuştur.

Isı Haritası Uygulaması: Banka, iklim risklerinin sektörel bazda yoğunluğunu ve önem seviyesini saptamak amacıyla bir ısı haritası çalışması yürütmüştür. Bu analiz, hangi sektörlerin fiziksel ve geçiş risklerine karşı daha hassas olduğunu ortaya koyarak, derinlemesine analiz gerektiren alanları netleştirmiştir.

Isı Haritası ve Temel Çıkarımları

Ziraat Bankası'nın iklimle ilgili riskleri belirleme ve önceliklendirme sürecinin temelini, Banka'nın ana faaliyet alanları ve kredi portföyü için oluşturulan İklim Riski Isı Haritası oluşturmaktadır. Bu harita, farklı sektörlerin, hem fiziksel hem de geçiş risklerine karşı, kısa, orta ve uzun vadedeki kırılganlıklarını görselleştirmektedir. Isı haritası, Banka'nın analitik kaynaklarını ve stratejik odağını en önemli risk alanlarına yönlendirmesi için bir yol haritası sunmaktadır.

Ziraat Bankası İklim Riski Isı Haritası

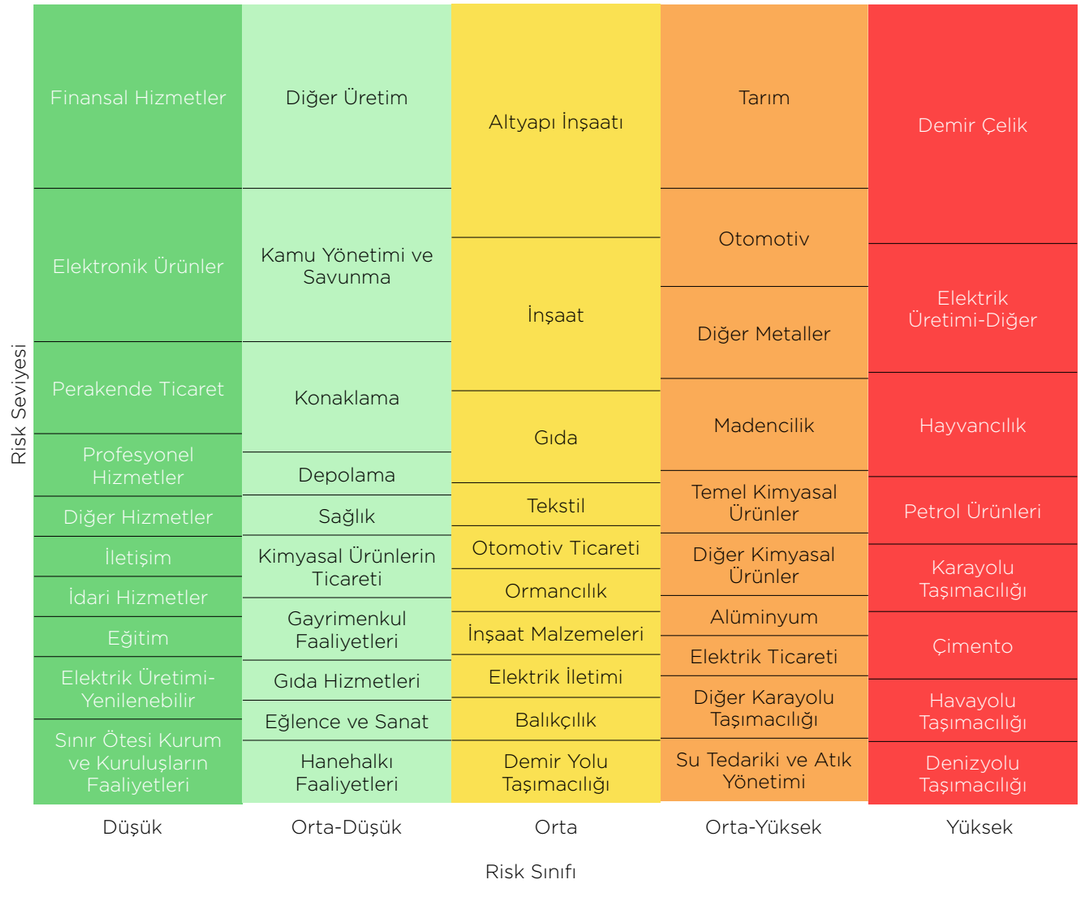

İKLİMLE İLGİLİ RİSK YÖNETİMİ SÜRECİ

Isı haritasının temel bulguları, bu raporda odaklanılan iki ana riskin stratejik önemini teyit etmektedir:

- **Fiziksel Risklerde Yoğunlaşma:** Isı haritası, **tarım sektörünün,** hem kısa hem de uzun vadede, kuraklık ve sel gibi olaylardan kaynaklanan **fiziksel risklere karşı en yüksek kırılganlığa sahip sektör** olduğunu net bir şekilde ortaya koymaktadır. Bu bulgu, Ziraat Bankası'nın iklimle ilgili risk yönetimi stratejisinin neden öncelikli olarak tarım portföyünün dayanıklılığını artırmaya odaklandığını gerekçelendirmektedir.
- **Geçiş Risklerinde Önceliklendirme:** Harita, düşük karbonlu ekonomiye geçiş sürecinde, özellikle **Enerji Üretimi** ve **Demir-Çelik** başta olmak üzere, **Çimento, Alüminyum ve Gübre** gibi karbon yoğun sektörlerin en yüksek geçiş riski potansiyelini taşıdığını göstermektedir. Bu değerlendirme, Ziraat Bankası'nın Risk Yönetimi Başkanlığı'nın ilk aşama stres testi çalışmalarını neden bu sektörler üzerinde yoğunlaştırdığının ve Banka'nın gelecekteki risk analizlerini bu alanlarda derinleştirmeyi planlamasının temelini oluşturmaktadır.

Bu ısı haritası, Ziraat Bankası'nın iklimle ilgili riskleri belirleme sürecinin sadece genel bir değerlendirme olmadığını, aynı zamanda Banka'nın portföyüne özgü, veriye dayalı ve sistematik bir analize dayandığını göstermektedir.

Risklerin Değerlendirilmesi

Tanımlanan risklerin muhtemel sonuçları, hem niteliksel hem de nicel metotlar kullanılarak analiz edilmektedir.

Niteliksel Değerlendirme: Her bir riskin, Banka'nın finansal performansı, operasyonel işleyişi, stratejik amaçları ve itibarı üzerindeki potansiyel etkileri, "düşük", "orta" ve "yüksek" olarak belirlenen etki seviyeleri aracılığıyla niteliksel olarak sınıflandırılır.

Fiziksel Riskler, doğrudan iklim değişikliğinin fiziksel etkilerinden kaynaklanan riskler olarak tanımlanır. Bu riskler de kendi içinde ani ve şiddetli olayları ifade eden "Akut" (sel, fırtına vb.) ve uzun vadeli değişimleri ifade eden "Kronik" (kuraklık, sıcaklık artışı vb.) olarak ayrıştırılır. Geçiş Riskleri ise iklim değişikliğiyle mücadele amacıyla düşük karbonlu bir ekonomiye geçiş sürecinde ortaya çıkan politika, yasal ve piyasa değişikliklerinden kaynaklanan riskler olarak tanımlanır.

Nicel Değerlendirme (Senaryo Analizi ve Stres Testleri): Banka, risklerin potansiyel finansal etkilerini ölçmek amacıyla uluslararası kabul görmüş senaryo analizlerini uygular.

Fiziksel Riskler için IPCC'nin RCP senaryoları referans alınarak, özellikle tarım portföyü üzerindeki olası etkiler değerlendirilir. Kredi Portföyü - Tarım riskinin en kötümser senaryo altındaki büyüklüğünü değerlendirirken, ölçüm belirsizliğinin çok yüksek olması nedeniyle (TSRS-2 Madde 19.b uyarınca) tek bir nicel eşik değer kullanılmamıştır. Bunun yerine, riskin büyüklüğü "sistemik bir tehdit" gibi, potansiyel etkisinin ciddiyetini yansıtan nitel faktörlerle tanımlanmıştır. Bu yaklaşım, yanıltıcı olabilecek spekülatif bir rakam sunmak yerine, riskin doğasını daha doğru bir şekilde açıklamayı hedefler.

Geçiş riskleri için NGFS senaryoları kullanılır. Banka, bu çerçevede, ısı haritasında en riskli olarak tespit ettiği Elektrik Üretimi ve Demir-Çelik sektörleri için içsel stres testi mekanizmaları geliştirmiş ve uygulamıştır. Bu mekanizmalar, müşteri finansalları üzerindeki etkiyi modelleyerek nihai olarak Beklenen Kredi Zararı (BKZ) üzerindeki potansiyel artışı hesaplamaktadır.

Zaman Dilimleri: Olasılık, kısa (0-3 yıl), orta (3-10 yıl) ve uzun (10+ yıl) vadeler için ayrı ayrı değerlendirilerek, riskin ne zaman daha belirgin hale gelebileceği öngörülür.

Risklerin Önceliklendirilmesi

Değerlendirilen riskler, Banka'nın stratejisi ve kaynakları üzerinde en önemli etkiye sahip olabilecek olanları belirlemek amacıyla önceliklendirilir.

Etki ve Olasılık Matrisi: Riskler, potansiyel finansal ve stratejik etkilerinin büyüklüğü (Etki Seviyesi) ve gerçekleşme ihtimalleri (Tahmini Gerçekleşme Olasılığı) dikkate alınarak bir matris üzerinde konumlandırılır. Etkisi ve olasılığı "yüksek" olarak saptanan riskler, en üst düzey önceliğe sahip olur.

Stratejik Önem: Bir riskin, Banka'nın ana faaliyet alanları (örneğin tarım bankacılığı), pazar liderliği ve kamu misyonu ile olan bağı da önceliklendirme sürecinde kilit bir rol oynar. İklimle ilgili risk ve fırsatlar, Ziraat Bankası'nın uzun vadeli stratejik hedeflerini, sektörel pozisyonlanmasını ve pazar liderliğini doğrudan etkileme potansiyeline sahip olduğu için, aynı zamanda stratejik risk yönetiminin de bir parçası olarak değerlendirilmektedir.

Risklerin İzlenmesi

Öncelik sırasına konulan riskler, Banka'nın yönetişim yapısı dahilinde periyodik olarak takip edilir.

Yönetişim Yapısı: Risklerin izlenmesi, en üst düzeyde Yönetim Kurulu tarafından Sürdürülebilirlik Komitesi aracılığıyla denetlenir. Sürdürülebilirlik Komitesi, iklimle ilgili risk ve fırsatları düzenli olarak gözden geçirir, ilgili departmanlardan bilgi temin eder ve Yönetim Kurulu'na raporlama yapar.

Operasyonel İzleme: Risk Yönetimi Başkanlığı, iklim kaynaklı risklerin bankanın genel risk profili içindeki seyrini devamlı olarak izler. Stres testi sonuçları ve diğer analizler periyodik olarak güncellenerek ilgili iş birimlerine ve üst yönetime sunulur. Bu takip süreci, Banka'nın değişen koşullara karşı proaktif pozisyon almasını ve stratejilerini uyarlamasını mümkün kılar.

İKLİMLE İLGİLİ FIRSAT YÖNETİMİ SÜRECİ

Ziraat Bankası, iklimle ilgili fırsatların yönetimini, Banka'nın yerleşik stratejik planlama ve iş geliştirme süreçlerinin bir uzantısı olarak görmektedir. Bu süreç, fırsatların sistemli bir şekilde tanımlanmasını, potansiyel etkilerinin ölçülmesini, stratejik önemine göre sıralanmasını ve performansının takip edilmesini içeren dinamik bir yapıdadır.

Fırsatların Belirlenmesi: Fırsat belirleme süreci, ulusal stratejilerle uyumdan beslenir. Düşük karbonlu ve iklime dirençli ürünlere yönelik artan müşteri talebi de önemli bir girdidir. Ayrıca Banka, tarım ve kurumsal kredilerdeki pazar liderliğini, Sürdürülebilir Tarım Finansmanı ve Yeşil Finansman gibi fırsatları belirlemek için bir kaldıraç olarak kullanır.

Fırsatların Değerlendirilmesi ve Senaryo Analizinin Kullanımı: Tanımlanan fırsatlar niteliksel ve nicel olarak değerlendirilir. Banka, bu süreçte NGFS senaryolarını kullanarak fırsatların potansiyel finansal büyüklüğünü ve dayanıklılığını ölçer.

Yeşil Finansman Fırsatı için senaryo analizi, farklı gelecekler altında pazarın ne kadar büyüyeceğini ve bu kredilerin kârlılığının nasıl değişeceğini modelleyerek potansiyel ek net geliri tahmin etmek için kullanılmıştır.

Sürdürülebilir Tarım Fırsatı için ise fırsatın risk azaltım faydasını ölçmek amacıyla, IPCC'nin fiziksel risk senaryoları (RCP 4.5 ve RCP 8.5) referans alınmıştır. Bu senaryolar altında, sürdürülebilir tarım kredilerinin geleneksel kredilere kıyasla ne kadar daha iyi bir performans göstereceği ve takipteki alacağı önleyeceği değerlendirilmiştir.

Fırsatların Önceliklendirilmesi: Değerlendirilen fırsatlar, stratejik uyum ve potansiyel getiriye göre önceliklendirilir. Banka'nın ana faaliyet alanı olan tarımdaki en büyük fiziksel riskini doğrudan yöneten Sürdürülebilir Tarım Finansmanı fırsatı, en yüksek stratejik önceliğe sahiptir. Milyarlarca liralık bir pazar potansiyeli sunan Yeşil Finansman fırsatı ise Banka'nın gelecekteki büyümesi için yüksek öncelikli olarak belirlenmiştir.

Fırsatların İzlenmesi: Fırsatların izlenmesi süreci, en üst düzeyde Yönetim Kurulu tarafından Sürdürülebilirlik Komitesi aracılığıyla denetlenir. Tarım Bankacılığı, Kurumsal Bankacılık gibi ilgili iş birimleri ise kendi sorumluluklarındaki yeşil ve sürdürülebilir kredi hacimlerini ve performans metriklerini iş hedefleri doğrultusunda sürekli olarak izler ve üst yönetime raporlar.

GENEL RİSK YÖNETİMİ İLE ENTEGRASYON

Ziraat Bankası, iklimle ilgili risk ve fırsat süreçlerini genel risk yönetimi çerçevesinden bağımsız olarak görmemektedir. Banka'nın yaklaşımı, iklim riskini, mevcut kurumsal risk yönetimi yapısını temelden etkileyen ve çapraz kesen bir faktör olarak kabul edip bu riski ilgili geleneksel risk kategorilerine entegre etmeye dayanır.

Bu entegrasyon, iklim riskini tek başına bir tür olarak değil, kredi riski gibi mevcut ve iyi anlaşılan risk türlerini tetikleyen bir ana faktör olarak gören metodolojik bir yaklaşımla sağlanır. Örneğin, tarım sektöründeki fiziksel riskler doğrudan kredi riski olarak değerlendirilirken, karbon yoğun sektörlerdeki geçiş riskleri de Beklenen Kredi Zararı (BKZ) üzerindeki potansiyel etkileri ölçülerek kredi riski yönetimine dahil edilir. Yönetişimsel entegrasyon ise Sürdürülebilirlik Komitesi'nin bulgularını doğrudan Yönetim Kurulu'na raporlaması ve Risk Yönetimi Başkanlığı'nın süreçlerdeki aktif rolü ile temin edilir.

Bu entegre süreç, Banka'nın genel risk yönetimi sürecini çeşitli şekillerde bilgilendirir:

- **Risk İştahı ve Stratejik Planlama:** İklim risk analizleri, Banka'nın genel risk iştahı çerçevesinin ve uzun vadeli stratejik planlarının gözden geçirilmesi için önemli bir girdi sağlar.
- **Sermaye Planlaması:** Geçiş riski stres testlerinden elde edilen nicel sonuçlar, Banka'nın İçsel Sermaye Yeterliliği Değerlendirme Süreci'ni (İSEDES) doğrudan bilgilendirerek, gelecekteki potansiyel kayıplara karşı yeterli sermaye tamponu oluşturulmasına yardımcı olur.
- **Kredi Politikaları ve Ürün Geliştirme:** Risk ve fırsat analizleri, kredi politikalarının güncellenmesini ve iklime dirençli uygulamaları veya yeşil dönüşümü destekleyen yeni finansman modellerinin geliştirilmesini tetikler.

SÜREÇLERDE KULLANILAN GİRDİLER, PARAMETRELER VE KAPSAM

Ziraat Bankası'nın risk yönetimi süreçleri, Banka'nın kendi içsel verileri ile uluslararası kabul görmüş harici veri kaynaklarının birleşiminden oluşur. Bu süreçler, Ziraat Bankası (solo) operasyonlarının yanı sıra veri sağlayan ve Banka'nın finansal kontrolü altındaki tüm yurt içi ve yurt dışı iştiraklerini içeren konsolide bir temelde gerçekleştirilmiştir. Analizlerde kullanılan temel girdiler ve parametreler aşağıdaki tabloda özetlenmiştir:

Girdi Kategorisi	Girdi Türü	Açıklama / Örnekler
İçsel Veri Kaynakları	Kredi Portföyü Verileri	Analizlerin temelini, Ziraat Bankası ve konsolide iştiraklerinin 31 Aralık 2024 tarihli kredi riski veri tabanları oluşturmaktadır. Sektörel ve ürün bazında "Kredi Anapara (Risk) Bakiyesi" ve "Kredi Zararı (BKZ) Karşılığı" gibi veriler temin edilmiştir.
	Finansal Raporlama Sistemleri	Banka'nın yıllık enerji giderleri ve komisyon gelirleri gibi veriler, muhasebe ve finansal raporlama sistemlerinden alınmıştır.
	Operasyonel Veri Sistemleri	Sera gazı emisyonlarının hesaplanmasında kullanılan enerji tüketim verileri (elektrik, doğal gaz, akaryakıt vb.), idari işler ve tesis yönetimi birimlerinin operasyonel takip sistemlerinden elde edilmiştir.
	İş Birimlerinden Gelen Bilgiler	Yeşil finansman hedefleri ve sürdürülebilir tarım ürünlerinin tanımı gibi stratejik bilgiler, ilgili iş birimlerinin (Kurumsal, Perakende, Tarım Bankacılığı vb.) kendi raporlama ve planlama verilerinden sağlanmıştır.
Harici Veri Kaynakları	Bilimsel Senaryo Çerçeveleri	IPCC ve NGFS tarafından yayımlanan en güncel iklim senaryoları gibi parametreler ana harici girdi olarak kullanılmıştır.
	Ulusal Raporlar ve Politikalar	Banka'nın pazar payı verileri ve TARSİM sigortalılık oranları gibi bilgiler, Banka'nın Entegre Faaliyet Raporu ve ilgili kamu kurumlarının raporlarından alınmıştır.
Parametreler	Geçiş Riski Stres Testi Parametreleri	NGFS senaryolarına dayalı olarak karbon fiyatları, gelir ve hacim varyasyonları gibi parametreler kullanılarak müşteri finansalları streslenmiş ve İndirgenmiş Beklenen Kredi Zararı (BKZ) üzerindeki ek etki temel çıktı parametresi olarak hesaplanmıştır.
	Sera Gazı Emisyon Faktörleri	Operasyonel emisyonların hesaplanmasında, IPCC ve yerel otoriteler tarafından yayımlanan en güncel ulusal emisyon faktörleri kullanılmıştır.
	Finansal Dönüşüm Katsayıları	Yurt dışı iştirak verilerinin konsolidasyonunda ve senaryo analizlerinde, 31 Aralık 2024 tarihli döviz kurları gibi finansal parametreler kullanılmıştır.

ÖNCEKİ DÖNEME GÖRE DEĞİŞİKLİKLER VE RAPORLAMA YAKLAŞIMI

Mevcut raporlama dönemi (2024 yılı), Ziraat Bankası'nın Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları (TSRS) çerçevesinde iklimle ilgili risk yönetimi süreçlerini ilk kez bu detay ve formatta raporladığı dönemdir. Bu sebeple, önceki dönemlerde bu standartlar uyarınca kamuya açıklanmış süreçler bulunmadığından, karşılaştırılacak bir önceki dönem süreci mevcut değildir.

Bu raporda açıklanan süreçler, Ziraat Bankası'nın bu alandaki mevcut en güncel uygulamalarını yansıtmaktadır.

Banka, raporlamalarında TSRS standartları uyarınca gereksiz tekrarlardan kaçınarak bütünleşik bir sunum yaklaşımı benimsemiştir.

Metrikler ve Hedefler

METRİKLER VE HEDEFLER

Ziraat Bankası, iklimle ilgili risk ve fırsatlara ilişkin performansını ve bu konudaki pozisyonunu paydaşlarına şeffaf bir şekilde sunmak amacıyla, TSRS 2 standardının zorunlu kıldığı metrikleri ve kendi stratejik öncelikleriyle uyumlu hedefleri açıklamaktadır.

İklim Stratejisi ve Yönetişim

Hedefler, Banka'nın genel sürdürülebilirlik stratejisi ve ulusal taahhütler doğrultusunda Yönetim Kurulu ve Sürdürülebilirlik Komitesi tarafından belirlenen üst düzey çerçeveye, ilgili iş birimlerinin (Tarım Bankacılığı, Kurumsal Bankacılık vb.) kendi analizleri ve önerileriyle katkıda bulunduğu çift yönlü bir süreçle oluşturulur. Belirlenen hedefler periyodik olarak Banka'nın yıllık stratejik planlama döngüsü içinde ve ulusal politikalar, teknoloji veya piyasa dinamiklerindeki önemli değişiklikler gibi tetikleyicilere bağlı olarak gözden geçirilir.

Banka, karbon fiyatlandırması konusunu, müşteri portföyünü etkileyen bir dışsal risk faktörü olarak ele almaktadır. Bu kapsamda, NGFS (Finansal Sistemi Yeşillendirme Ağı) senaryolarından türetilen varsayımsal karbon fiyatları, Risk Yönetimi tarafından yürütülen stres testlerinde kullanılmaktadır.

Bu testler, karbon yoğun sektörlerdeki müşterilerin finansalları ve dolayısıyla Banka'nın Beklenen Kredi Zararı (BKZ) karşılıkları üzerindeki potansiyel etkileri modellemektedir. Henüz resmi bir içsel fiyat uygulanmasa da, Banka'nın Yeşil Finansman ve Sürdürülebilirlik Temalı Tarım gibi projelere finansman önceliği vermesi, stratejik olarak bu projelere daha yüksek bir değer atfettiğini gösteren niteliksel bir karbon fiyatlandırması olarak değerlendirilebilir.
Bu analizler, gelecekte geliştirilebilecek resmi bir mekanizma için temel oluşturmaktadır. Mevcut raporlama dönemi itibarıyla, iklimle ilgili performans metrikleri doğrudan ve nicel olarak yönetici ücretlendirme politikalarına entegre edilmemiştir; bu nedenle iklimle ilgili hususlarla bağlantılı üst düzey yönetici ücretlerinin yüzdesi %0'dır. Banka'nın mevcut ücretlendirme politikası, genel finansal performans, stratejik hedeflere ulaşma ve risk yönetimi gibi daha geniş kapsamlı kriterlere dayanmaktadır.
Banka, öncelikle bu metriklerle uyumlu, sağlam ve doğrulanabilir bir kurumsal veri altyapısını tamamladıktan sonra, iklimle ilgili performansın teşvik ve ücretlendirme sistemleriyle ilişkilendirilmesini değerlendirmeyi planlamaktadır.

2024 Yılı İklim Metrikleri

Ziraat Bankası ve iştiraklerinin konsolidasyonu sonucunda iklimle ilgili temel metrikleri, 31 Aralık 2024 itibarıyla aşağıdaki gibidir:

1. Sera Gazı Emisyonları

Banka, operasyonel kontrolü altındaki tüm yurt içi ve yurt dışı iştiraklerini kapsayacak şekilde, ISO 14064-1 Standardı ve Sera Gazı Protokolü'ne (GHG Protocol) uygun olarak sera gazı emisyonlarını finansal kontrol yaklaşımı ile hesaplamakta ve doğrulamaktadır. 1 Aralık 2024 itibarıyla temel emisyonlar aşağıdaki tabloda özetlenmiştir:

Bağlı Ortaklık Bazında Sera Gazı Emisyonları Dökümü (2024)

Kurum	Kapsam 1 (ton CO_2e)	Kapsam 2 - Pazar Bazlı (ton CO_2e)	Kapsam 2 - Konum Bazlı (ton CO_2e)
Ziraat Bankası A.Ş. (Solo)	40.842,30	0,00	61.084,59
Ziraat Teknoloji A.Ş.	1.960,43	2.932,06	2.932,06
Ziraat Katılım Bankası A.Ş.	2.696,91	103,53	6.429,00
Ziraat Bank BH d.d.	242,85	1.008,06	1.008,06
Kazakhstan Ziraat Int. Bank	92,84	817,68	817,68
Ziraat Bank (Moscow) JSC	501,57	115,68	115,68
Ziraat Bank Azerbaycan ASC	155,53	392,81	392,81
Ziraat Yatırım Menkul Değerler A.Ş.	53,72	356,50	356,50
Ziraat Portföy Yönetimi A.Ş.	41,77	353,22	353,22
Ziraat Bank Uzbekistan JSC	93,57	336,30	336,30
Ziraat Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş.	29,15	300,70	300,70
Ziraat Girişim Sermayesi Ortaklığı A.Ş.	20,81	226,39	226,39
Ziraat Dinamik Banka A.Ş.	25,91	81,56	81,56
Ziraat Finansal Teknolojiler A.Ş.	16,80	83,89	83,89
JSC Ziraat Bank Georgia	44,35	66,53	66,53
Ziraat Bank Montenegro AD	17,06	63,03	63,03
Ziraat Bank International AG	93,51	61,82	61,82
KONSOLİDE TOPLAM	**46.929,07**	**7.299,76**	**74.709,67**

METRİKLER VE HEDEFLER

Kapsam 1 Emisyonları: Bu emisyonlar, Banka'nın binalarında ısınma amaçlı kullanılan doğal gaz, araç filosunda tüketilen akaryakıt ve soğutucu gaz kaçakları gibi kaynaklardan oluşmaktadır.

Kapsam 2 Emisyonları: Pazar bazlı emisyonların tamamı iştiraklerin satın aldığı elektrikten kaynaklanmaktadır. Ziraat Bankası A.Ş. (solo) satın aldığı elektriğin tamamını I-REC sertifikalı yenilenebilir kaynaklardan tedarik ederek bu kapsamdaki emisyonlarını sıfırlamıştır. Konum bazlı emisyonlar ise Banka'nın yeşil enerji alımlarının yarattığı pozitif etkiyi göstermek amacıyla bir referans noktası olarak sunulmaktadır.

Kapsam 3 Emisyonları: Banka, en önemli Kapsam 3 kategorisi olan finanse edilen emisyonların hesaplanmasına yönelik PCAF (Finans Sektörü için Karbon Muhasebesi Ortaklığı) uyumlu metodolojik çalışmalarını başlatmıştır ve önümüzdeki dönemlerde bu emisyonları açıklamayı hedeflemektedir.

Grup'un, finanse edilen emisyonlar dahil olmak üzere Kapsam 3 emisyon kategorilerine yönelik veri toplama çalışmalarının tamamlanmasını takiben, TSRS kapsamında tanınan muafiyet süresinin sona ermesiyle birlikte ilgili hesaplamalar gerçekleştirilecek ve Grup'un Kapsam 3 emisyonlarına muafiyet döneminin bitiminde yer verilecektir.

2. Finansal Risk ve Fırsat Metrikleri
Banka, iklimle ilgili temel risk ve fırsat metriklerini finansal olarak aşağıdaki gibi ölçmektedir.

Geçiş riskleri, 5 karbon yoğun sektördeki (Enerji Üretimi, Demir-Çelik, Gübre, Alüminyum ve Çimento) kredi portföyü olarak tanımlanmış olup, bu portföy için hesaplanan Beklenen Kredi Zararı (BKZ) etkisi, finansal önemlilik eşiğinin altında kalmaktadır. Bununla birlikte, bu büyük portföyün risk profilinde yaşanacak küçük bir yüzdesel bozulmanın dahi, gelecekteki geçiş riski senaryoları altında finansal önemlilik eşiğini aşabilecek önemli bir etkiye dönüşme potansiyeli bulunmaktadır.

Tabloda belirtilen tutarların toplam bilanço veya toplam kredi portföyü içindeki yüzdesel oranları henüz hesaplanmamıştır. Ziraat Bankası, önümüzdeki raporlama dönemlerinde bu metrikleri yüzdesel olarak da ifade etmeyi hedeflemektedir.

Bu metrikler hazırlanırken, Banka'nın kendi içsel veri kaynakları (kredi riski veri tabanları, muhasebe kayıtları) ile ulusal politika dokümanları ve TCFD gibi uluslararası standartlar temel alınmıştır. Bu yaklaşım, metriklerin Banka'nın mevcut en iyi verileri üzerine inşa edilmesini ve paydaşlara şeffaf ve güvenilir bir resim sunmasını sağlamaktadır.

3. Sermaye Dağıtımı
Ziraat Bankası, sermayesini "Yeşil Finansman" ve "Sürdürülebilir Tarım" gibi fırsat alanlarına aktif olarak yönlendirmektedir. Ancak, iklimle ilgili risk ve fırsatlara özel olarak ayrılmış toplam sermaye harcamasını (CAPEX) gösteren konsolide bir metrik henüz hesaplanmamıştır ve gelecek dönemde oluşturulması hedeflenmektedir.

Sektör Bazlı Metrikler
Ziraat Bankası, faaliyet gösterdiği Ticari Bankacılık sektörüne özgü, stratejisi için önemli olan metrikleri de açıklamaktadır. Ziraat Bankası, sektörler-arası metrik kategorilerine ek olarak, faaliyet gösterdiği Ticari Bankacılık sektörünün kendine özgü dinamiklerini yansıtan, TFRS S2 Kapsamında Sektör Bazlı Hükümler Rehberi'nde ("Ek Cilt 15", "Ek Cilt 16", "Ek Cilt 18", "Ek Cilt 36", "Ek Cilt 58") tanımlanan ve Banka'nın stratejisi için en önemli olan metrikleri de kullanmakta ve açıklamaktadır.

- **Kredi Portföyünün İklim Risk Profili:** Bu metrik, fiziksel ve geçiş risklerine maruz sektörlerdeki kredi portföyünün büyüklüğünü ölçer. Banka bu kapsamda, fiziksel riske maruz varlık olarak tarım portföyünü ("Banka'nın toplam bilançosunun çok önemli bir bölümünü oluşturmaktadır.) takip etmektedir.
- **Yeşil ve Sürdürülebilir Finansman Faaliyetleri:** Bu metrik, iklim risklerinin azaltılmasına katkıda bulunan ürünlerin hacmi ve niteliğini ölçer.
- **Kredi Süreçlerine İklimle İlgili Faktörlerin Entegrasyonu:** Banka, mevcut "Çevresel ve Sosyal Yönetim Sistemi (ÇSYS)" aracılığıyla kredi süreçlerine ÇSY faktörlerini dahil etmekte ve gelecekte iklimle ilgili riskleri (fiziksel ve geçiş) bu süreçlere daha sistematik bir şekilde entegre etmeyi planlamaktadır.
- **Finanse Edilen Emisyonlar:** Ziraat Bankası, TSRS 1 standardının sağladığı geçiş dönemi kolaylaştırmasından faydalanarak, finanse ettiği emisyonları nicel olarak açıklamamaktadır. Bu metrikle ilişkili risklerin ana kaynağının karbon yoğun sektörlerdeki kredi portföyü olduğunu belirlemiştir.
- **Takip Eden Raporlama Dönemlerinde Takip Edilecek Stratejik İzleme Metriği:** Bu üst düzey stratejik hedef için kullanılan temel metrik, Ziraat Bankası'nın kredi portföyünün ve stratejik kararlarının, Türkiye'nin ulusal karbonsuzlaşma yol haritası ve sektörel dönüşüm öncelikleriyle uyum derecesidir. Bu, Banka'nın iklimle ilgili ulusal eylem planları ve düzenlemelerine proaktif bir şekilde entegre olma performansı üzerinden niteliksel olarak izlenmektedir.
- **İlgili Bölümler:** Bu üst düzey stratejik hedef, en başta Yönetim Kurulu ve Sürdürülebilirlik Komitesi olmak üzere, tüm Banka'yı kapsamaktadır. Bu hedefin hayata geçirilmesi, Stratejik Planlama biriminden Kredi Politikaları ve Risk Yönetimi'ne, Hazine'den tüm kredi tahsis birimlerine kadar geniş bir yelpazedeki tüm bölümlerin koordineli çalışmasını gerektirir.

İklimle İlgili Hedefler

Ziraat Bankası, iklimle ilgili riskleri azaltma, adaptasyon sağlama ve fırsatlardan yararlanma stratejisini, hem uymakla yükümlü olduğu ulusal hedeflerle hem de kendi belirlediği kurumsal hedeflerle desteklemektedir.

1. Mevzuat Uyarınca Ulaşılması Gereken Hedefler

I- Hedef: Türkiye'nin Paris Anlaşması kapsamında sunduğu Ulusal Katkı Beyanı ve ilan ettiği 2053 Net Sıfır Emisyon hedefiyle tam uyumlu hareket etmek. Bu, Banka'nın tüm iklim stratejilerinin dayandığı ana hedeftir ve ülkenin karbonsuzlaşma patikasına finansman gücüyle katkı sağlamayı amaçlar.

- **Geçerli Dönem:** (Uzun Vade) Bu, Banka'nın tüm stratejisini ve operasyonlarını uzun vadede yönlendirecek olan ana ve nihai hedeftir. Ancak bu hedefe ulaşmak, kısa ve orta vadede atılacak adımların birikimli bir sonucudur.

2. İşletme Tarafından Belirlenen Hedefler

- **I- Hedef: Finansman Faaliyetlerini Yeşil Dönüşüm'le Uyumlu Hale Getirme.** Hedef, Türkiye'nin yeşil ve sürdürülebilir dönüşümünü finanse eden ana aktör olmaktır. Bu hedefin temel amacı, Ziraat Bankası'nın finansman gücünü kullanarak, Türkiye'nin genel sera gazı emisyonlarının azaltılmasına katkıda bulunacak projeleri (yenilenebilir enerji, enerji verimliliği vb.) desteklemektir. Bu, aynı zamanda düşük karbonlu ekonomiye geçişin yarattığı yeni pazarlardan ve gelir akışlarından faydalanarak bir pazar fırsatını değerlendirmeyi amaçlar.

- **Geçerli Dönem:** (Kısa, Orta ve Uzun Vade) Bu hedef, Banka'nın bugünden başlayarak uzun vadeye yayılan sürekli bir faaliyetini temsil etmektedir.
  - **Kısa Vadede:** Mevcut yeşil kredi ürünlerinin kullandırımı ve pazar payının korunması.
  - **Orta Vadede:** Yeni yeşil finansman ürünlerinin geliştirilmesi ve uluslararası fon kaynaklarının çeşitlendirilmesi.
  - **Uzun Vadede:** Portföyün, Türkiye'nin 2053 Net Sıfır hedefiyle tam uyumlu hale gelecek şekilde dönüştürülmesi.

METRİKLER VE HEDEFLER

- **Takip Eden Raporlama Dönemlerinde Ölçümlenecek Olan Metrikler:**
  - **Yeşil Finansman Büyümesi:** Yeşil Finansman fırsatı kapsamında, yenilenebilir enerji, enerji verimliliği ve sürdürülebilir ulaşım gibi alanlarda kullandırılan kredilerin yıllık hacmi.
  - **Sürdürülebilir Tarım Portföyünün Büyümesi:** Sürdürülebilir Tarım Finansmanı fırsatı kapsamında, iklime dirençli tarım uygulamalarını destekleyen "Yeşil Tarım" portföyünün toplam tarım portföyü içindeki payı ve büyüklüğü.
  - **Sürdürülebilirlik Temalı Fonlama Performansı:** Uluslararası piyasalardan sağlanan sürdürülebilirlik temalı fonların performans kriterlerine uyum.

- **İlgili Bölümler**: Bu hedef, doğrudan gelir ve iş hacmi yaratan bir faaliyet olduğu için, temel olarak aşağıdaki müşteri ve ürün odaklı birimlerin sorumluluğundadır:
  - Proje Finansmanı ve Sürdürülebilirlik Bölüm Başkanlığı
  - Kurumsal ve Ticari Şube Bankacılığı Bölüm Başkanlığı
  - Perakende Bankacılık
  - Tarımsal Bankacılık Bölüm Başkanlığı
  - Kurumsal/Bireysel Ürün ve Müşteri Deneyimi Yönetimi Bölüm Başkanlığı
  - Finansal Kurumlar ve Yatırımcı İlişkileri Bölüm Başkanlığı (Uluslararası fon kaynaklarına erişim için)

II- Hedef: Karbon Yoğun Sektörlerdeki Geçiş Riskini Yönetme. Hedef, belirlenen karbon yoğun sektörlerdeki riskleri proaktif bir şekilde yönetmek ve bu sektörlerin dönüşümünü desteklemektir. Bu hedef, farklı senaryolar altında hesaplanan ek Beklenen Kredi Zararı (BKZ) etkisinin izlenmesiyle takip edilir. Bu hedefin temel amacı, Ziraat Bankası'nın portföyünü, gelecekteki politika ve yasal düzenlemelerin yaratabileceği potansiyel finansal kayıplara karşı korumaktır. Bu hedef, aynı zamanda bu sektörlerdeki müşterilerin dekarbonizasyonunu destekleyerek dolaylı bir azaltım amacına da hizmet eder.

- **Geçerli Dönem:** (Orta ve Uzun Vade) Bu hedefin etkileri ve bu hedefe yönelik aksiyonlar, esas olarak iklim politikalarının ve düzenlemelerinin (ETS, SKDM vb.) tam olarak yürürlüğe gireceği orta ve uzun vadede yoğunlaşacaktır. Banka'nın mevcut stres testi çalışmaları, bu vadelere hazırlık niteliğindedir.
- **Takip Eden Raporlama Dönemlerinde Ölçümlenecek Olan Metrikler:**
  - **Beklenen Kredi Zararı (BKZ) Etkisi:** Farklı NGFS senaryoları altında, karbon yoğun sektörler (Enerji Üretimi, Demir-Çelik vb.) için hesaplanan indirgenmiş ek Beklenen Kredi Zararı (kâr-zarar etkisi) tutarının izlenmesi. Bu metrik, Banka'nın bu sektörlerdeki risk birikiminin seyrini gösterir.
  - **Stres Testi Kapsamının Genişletilmesi:** Müşteri bazlı stres testi uygulanan sektör sayısının zaman içinde artırılması.
- **İlgili Bölümler:** Bu hedef, Banka'nın risk yönetimi ve kredi analizi fonksiyonlarının merkezinde yer alır:
  - **Risk Yönetimi Bölüm Başkanlığı** (Stres testi modellemesi ve risk izlemesi için)
  - **Kredi Analitiği ve Süreçleri Bölüm Başkanlığı** (Kredi kriterlerinin ve limitlerinin belirlenmesi için)
  - **Kurumsal ve Ticari Şube Bankacılığı** Bölüm Başkanlığı (Müşteri ilişkileri ve riskin ilk seviye değerlendirmesi için)
  - **Proje ve Firma Analiz Bölüm Başkanlığı**

III- Hedef: Kendi Operasyonel Sera Gazı Emisyonlarını Azaltma. Hedef, Ziraat Bankası'nın kendi operasyonlarından kaynaklanan çevresel etkiyi azaltmaktır. Banka (solo) enerji verimliliğine yönelik çeşitli pilot projeler başlatmıştır. Bu hedefin temel amacı, Ziraat Bankası'nın kendi faaliyetlerinden (binaların enerji tüketimi, araç filosu vb.) kaynaklanan Kapsam 1 ve Kapsam 2 sera gazı emisyonlarını doğrudan azaltarak, ulusal emisyon azaltım hedeflerine somut bir katkı sağlamak ve "söylediğini yapma" ilkesiyle paydaşlar nezdindeki itibarını güçlendirmektir. Mevcut raporlama dönemi itibarıyla, Ziraat Bankası'nın konsolide bazda, belirli bir baz yılına göre, sayısal ve zaman bazlı bir emisyon azaltım hedefi henüz kamuya açıklanmamıştır. Bunun stratejik gerekçeleri:

- **Ulusal Yol Haritasının Beklenmesi:** Ulusal ve sektörel yol haritalarının beklenmesi.
- **Veri ve Metodoloji Geliştirme Süreci:** Özellikle finanse edilen emisyonlar gibi karmaşık verilerin hesaplanması için gereken altyapının henüz geliştirme aşamasında olması.

Bu hedef, Banka'nın faaliyetlerinden kaynaklanan toplam emisyon miktarında, karbon denkleştirme (offset) mekanizmaları kullanılmaksızın doğrudan bir azalma sağlamayı amaçlayan bir brüt sera gazı emisyonu azaltım hedefidir. Banka, emisyonlarını azaltma stratejisinin temelini, enerji verimliliği projeleri, yerinde yenilenebilir enerji üretimi ve yeşil enerji tedariki gibi, emisyonları kaynağında azaltan faaliyetler üzerine kurmuştur. Mevcut raporlama dönemi itibarıyla Banka, emisyonlarını dengelemek için karbon kredisi satın almamaktadır. Banka sonraki dönemlerde karbon kredisi alınıp alınmayacağı hususunu değerlendirecektir.

Hedef, mevcut aşamada belirli bir "sektörel karbonsuzlaşma yaklaşımı" kullanılarak türetilmemiştir. Bunun yerine Banka'nın mevcut yaklaşımı, enerji verimliliği gibi spesifik projelerden elde edilecek somut azaltım potansiyellerine dayanan "aşağıdan yukarıya" bir metodolojidir. Gelecekte ise, finans sektörüne özgü bir karbonsuzlaşma patikası belirlemek amacıyla "yukarıdan aşağıya" işleyen sektörel yaklaşımların da değerlendirilmesi planlanmaktadır.

- **Geçerli Dönem:** (Kısa, Orta ve Uzun Vade) Bu, sürekli bir iyileştirme hedefidir.
  - **Kısa Vadede:** "Akıllı Şube" gibi pilot projelerin hayata geçirilmesi ve Kapsam 2 emisyonlarının sıfırlanmasının sürdürülmesi.
  - **Orta Vadede:** Başarılı pilot projelerin yaygınlaştırılması ve iştiraklerin de Kapsam 2 emisyonlarını azaltmasının sağlanması.
  - **Uzun Vadede**: Operasyonel emisyonların mümkün olan en düşük seviyeye indirilmesi.
- **İzleme Metriği:**
  - Bu hedefi belirlemek ve izlemek için kullanılan temel metrikler, yıllık konsolide Kapsam 1 ve Kapsam 2 sera gazı emisyonları tutarıdır (ton CO_2e). (2024 yılı bazı: 54.228,83 ton CO_2e).
  - bu hedefe ulaşmadaki ilerlemeyi gösteren alt metrik olarak, enerji verimliliği projeleriyle sağlanan enerji tüketimindeki azalma (MWh) da takip edilmektedir.

METRİKLER VE HEDEFLER

» **İlgili Bölümler:** Bu hedef, Banka'nın fiziksel altyapısı ve idari faaliyetlerinden sorumlu olan birimlerin yetki alanındadır:
  » **Proje Finansmanı ve Sürdürülebilirlik Bölüm Başkanlığı** (Genel Koordinasyon ve İzleme için)
  » **İnşaat Yönetimi Bölüm Başkanlığı** (Binalarda enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji yatırımları için)
  » **Tedarik ve Hizmet Yönetimi Bölüm Başkanlığı** (Araç filosu, enerji tedariki ve diğer satın alma işlemleri için)
  » **Bilgi Teknolojileri Yönetimi Bölüm Başkanlığı** (Veri merkezleri ve IT altyapısının enerji verimliliği için)

Hedeflerin Türü (Mutlak veya Yoğunluk)
Ziraat Bankası'nın iklimle ilgili olarak belirlediği ve izlediği nicel hedefler, şeffaflık ve anlaşılabilirlik sağlamak amacıyla mutlak hedefler olarak tanımlanmıştır. Banka, mevcut raporlama dönemi itibarıyla bir yoğunluk hedefi (örneğin, çalışan başına düşen emisyon) belirlememiştir.

- **Kendi Operasyonel Sera Gazı Emisyonları Hedefi:** Bu hedef, Banka'nın büyüklüğünden veya faaliyet hacminden bağımsız olarak, atmosfere saldığı toplam sera gazı emisyonlarının mutlak miktarını (ton CO_2e cinsinden) azaltmaya odaklanmıştır.
- **Yeşil Finansman ve Sürdürülebilir Tarım Hedefleri:** Bu hedefler de, bu alanlarda yaratılan mutlak finansman hacmini (TL cinsinden) temel almaktadır. Bu yaklaşım, Banka'nın iklimle ilgili fırsatlara yönlendirdiği sermayenin net büyüklüğünü en açık şekilde göstermektedir.

- **Hedeflere Yönelik Performans ve Baz Yılı**

Mevcut raporlama dönemi (2024 yılı), Banka'nın TSRS çerçevesinde iklimle ilgili hedeflerini ilk kez bu detayda kamuya açıkladığı dönemdir. Bu nedenle, önceki dönemlerle karşılaştırılacak bir geçmiş dönem performansı mevcut değildir; dolayısıyla bu raporda performanstaki trendlere ilişkin bir analiz yer almamaktadır.

Raporlama Metodolojisi ve Güvence
Emisyonlar, "Faaliyet Verisi x Emisyon Faktörü" formülüyle, Banka'nın finansal kontrolü altındaki tüm iştirakleri kapsayacak şekilde hesaplanmıştır. Kapsam 2 emisyonları için, Banka'nın yeşil enerji alımlarının etkisini şeffaf bir şekilde göstermek amacıyla hem pazar bazlı hem de konum bazlı "çifte raporlama" yaklaşımı kullanılmıştır. Emisyon hesaplamaları üçüncü taraf doğrulamasından geçmiştir. Ancak Banka'nın bu raporda açıkladığı iklimle ilgili hedefler ve bu hedefleri belirlemede kullandığı içsel metodolojiler, ayrı bir üçüncü taraf güvence denetiminden geçmemiştir.

Banka'nın faaliyet gösterdiği alanda, yetkili bir makam veya kote olduğu bir borsa tarafından bu standarttan farklı bir ölçüm metodolojisi kullanılmasını zorunlu kılan herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır.

Banka, sera gazı emisyonlarının raporlanmasına ilişkin organizasyonel sınırlarını, Sera Gazı Protokolü: Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standardı (2004) kapsamında tanımlanan üç yaklaşımdan (operasyonel kontrol, finansal kontrol, özsermaye payı) finansal kontrol yaklaşımını benimseyerek belirlemiştir. Bu doğrultuda, TFRS/IFRS konsolidasyon ilkeleri uyarınca Banka'nın finansal kontrolü altında bulunan tüm faaliyetlerden kaynaklanan emisyonlar Grup sera gazı envanterine dâhil edilmektedir ve söz konusu yaklaşım, raporlama dönemleri arasında tutarlılık ve karşılaştırılabilirlik ilkeleri gözetilerek uygulanmaktadır.

Ziraat Bankası, iklimle ilgili raporlamasının kapsamını ve derinliğini artırma hedefi doğrultusunda, gelecekteki raporlama dönemlerinde bu tür yatırımlarından kaynaklanan emisyonları da değerlendirmeyi ve raporlama kapsamına dahil etme olasılığını araştırmayı planlamaktadır.

Hesaplamalarda kullanılan temel girdiler, Ziraat Bankası ve iştiraklerinin operasyonel faaliyetlerinden elde edilen birincil verilerdir:

» **Kapsam 1 Girdileri:**
  » **Sabit Yanma:** Isınma amaçlı tüketilen doğal gaz (m^3) miktarları. Bu veriler, faturalar ve tesis yönetimi kayıtlarından temin edilmiştir.
  » **Mobil Yanma:** Ziraat Bankası'nın mülkiyetindeki ve operasyonel kiralamadaki araç filosunun tükettiği akaryakıt (benzin ve dizel, litre) miktarları. Bu veriler, akaryakıt alım kayıtları ve filo yönetim sistemlerinden elde edilmiştir.
  » **Soğutucu Gaz Kaçakları:** Binalarda ve şubelerde bulunan iklimlendirme ve soğutma sistemlerinin (klimalar, soğutucular vb.) bakım, onarım ve dolum işlemleri sırasında tespit edilen soğutucu gaz (kg) kaçak miktarları.

» **Kapsam 2 Girdileri:**
  » **Satın Alınan Elektrik:** Ziraat Bankası ve tüm iştiraklerinin bir yıl boyunca tükettiği toplam elektrik miktarı (kWh). Bu veriler, elektrik faturalarından ve ilgili birimlerin tüketim kayıtlarından temin edilmiştir.
  » **Yenilenebilir Enerji Sertifikaları:** Ziraat Bankası A.Ş.'nin (solo) Kapsam 2 emisyonlarını pazar bazlı yaklaşıma göre sıfırlamak için satın aldığı I-REC (Uluslararası Yenilenebilir Enerji Sertifikası) belgeleri, bu hesaplamada temel bir girdi olarak kullanılmıştır.

Faaliyet verilerinin emisyon miktarlarına dönüştürülmesinde aşağıdaki temel varsayımlar ve katsayılar kullanılmıştır:

Emisyon Faktörleri:
» **Kapsam 1 (Yakıt Tüketimi):** Yakıtların (doğal gaz, benzin, dizel) yanmasından kaynaklanan emisyonların hesaplanmasında, uluslararası kabul görmüş ve yerel koşullarla uyumlu IPCC (Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli) ve DEFRA (Birleşik Krallık Çevre, Gıda ve Köy İşleri Bakanlığı) tarafından yayımlanan en güncel emisyon faktörleri kullanılmıştır.
» **Kapsam 2 (Konum Bazlı):** Konum bazlı hesaplamalar için, Türkiye'nin elektrik şebekesinin ortalama emisyon yoğunluğunu yansıtan Türkiye ulusal enterkonnekte sisteminin ortalama emisyon faktörü kullanılmıştır.
» **Kapsam 2 (Pazar Bazlı):** Pazar bazlı hesaplamalarda, I-REC sertifikaları ile belgelenen yenilenebilir enerji tüketimi için emisyon faktörü sıfır (0) olarak kabul edilmiştir. Sertifika kullanılmayan iştirakler için, ilgili ülkenin şebeke ortalama emisyon faktörü (konum bazlı faktör) bir proxy olarak kullanılmıştır.
» **Küresel Isınma Potansiyelleri (GWP):** Faaliyetler sonucu ortaya çıkan farklı sera gazlarının (Metan - CH_4, Diazot Monoksit - N_2O gibi) iklim değişikliği üzerindeki etkilerini standartlaştırmak amacıyla, bu gazlar IPCC'nin Beşinci Değerlendirme Raporu'nda (AR6) belirtilen 100 yıllık Küresel Isınma Potansiyeli (GWP) katsayıları kullanılarak karbondioksit eşdeğerine (CO_2e) çevrilmiştir.

Ekler

64 TSRS 2 Ek Cilt 16: Ticari Bankalar
65 Raporlama Döneminden Sonraki Olaylar
66 Metriklere İlişkin Hesaplama Esasları
72 Sınırlı Güvence Raporu

TSRS 2 EK CİLT 16: TİCARİ BANKALAR

Sürdürülebilirlik Açıklama Konuları ve Metrikler

Tablo 1. Sürdürülebilirlik Açıklama Konuları ve Metrikler

Konu	Hesaplama Metriği	Kategori	Ölçü Birimi	Kod
Çevresel, Sosyal ve Yönetişim Faktörlerinin Kredi Analizine Dâhil Edilmesi	Kredi analizine çevresel, sosyal ve yönetişim (ESG) faktörlerinin dâhil edilmesine yönelik yaklaşımın tanımı	Tartışma ve Analiz	Yok	FN-CB-410a.2

Ziraat Bankası'nın Cevabı

Ziraat Bankası, finans kuruluşlarının ekonomik aktivite üzerindeki dönüştürücü etkisinin farkında olarak, çevresel ve sosyal sürdürülebilirliğin güvence altına alınmasında önemli bir rol üstlenmektedir. Bu doğrultuda, Banka'nın kredi analizine çevresel, sosyal ve yönetişim (ESG) faktörlerini dahil etmeye yönelik yaklaşımı, kapsayıcı bir sürdürülebilir finans çerçevesi ve yönetim sistemi üzerine kuruludur.

Kredi Analizine Çevresel, Sosyal ve Yönetişim (ESG) Faktörlerinin Dahil Edilmesine Yönelik Yaklaşımın Tanımı: Ziraat Bankası'nın kredi analizine ESG faktörlerini dahil etme yaklaşımı, sürdürülebilir finansman ve kredilendirme faaliyetlerinin temelini oluşturmaktadır. Bu yaklaşım, Banka'nın hem kendi operasyonlarında hem de finanse ettiği projelerde çevresel, sosyal ve yönetişim risklerini etkin bir şekilde yönetmesini sağlamaktadır.

- **Genel Çerçeve ve Amaç:** Banka, düşük karbonlu, kaynak verimli ve kapsayıcı bir ekonomiye geçişi destekleyen sürdürülebilir yatırımları, projeleri ve faaliyetleri finanse etmeyi hedeflemektedir. Bu doğrultuda, **"Sürdürülebilir Finans Çerçevesi"** ve **"Çevresel ve Sosyal Yönetim Sistemi (ÇSYS)"** oluşturulmuştur. Bu sistemler, kredi tahsis, takip ve izleme süreçlerine ESG faktörlerinin entegrasyonunu güvence altına almaktadır. Banka, bu sistemler aracılığıyla sektördeki öncü konumunu sürdürmekte ve sürdürülebilir finansman faaliyetlerinin finansmana aktif rol oynaması ve sürdürülebilir kalkınmanın desteklenmesini amaçlamaktadır.

- **Risk Değerlendirme ve Sınıflandırma:**
- Tüm kredi talepleri, potansiyel çevresel ve sosyal etkileri açısından değerlendirilmektedir. Bu değerlendirme sonucunda, projeler/faaliyetler çevresel ve sosyal risk düzeylerine göre **A, B ve C olmak üzere üç risk kategorisine** ayrılmaktadır:
- **A Kategorisi:** Çevresel ve sosyal açıdan önemli, çeşitli veya geri dönüşü olmayan olumsuz etkilere sahip projelerdir (örneğin, büyük altyapı, madencilik, enerji ve imalat sanayii sektörlerinde yer alan büyük ölçekli tesisler). Bu projeler için kapsamlı bir çevresel ve sosyal durum tespiti (due diligence) ve risk yönetim planları gereklidir.
- **B Kategorisi:** Çevresel ve sosyal açıdan sınırlı veya kolayca azaltılabilir olumsuz etkilere sahip projelerdir (örneğin, imalat, hizmet, inşaat, tarım sektörü projeleri, küçük ölçekli enerji ve gayrimenkul projeleri).
- **C Kategorisi:** Çevresel ve sosyal açıdan minimal veya hiçbir olumsuz etkisi olmayan projelerdir (örneğin, mikrofinans, perakende kredi, genel hizmetler).
- Bu kategorizasyon, gerçekleştirilecek çevresel ve sosyal durum tespitinin kapsamını belirlemekte ve kredi süreçlerinin buna göre şekillenmesini sağlamaktadır.

- **İç Süreçler ve Araçlar:**
- Banka, kredi analiz süreçlerinde **"Çevresel ve Sosyal Etki Yönetim Sistemi Prosedürü"** ve **"Çevresel ve Sosyal Etki Yönetim Sistemi Risk Değerlendirme ve İzleme Kılavuzu"** gibi dahili düzenlemeleri kullanmaktadır.
- Çevresel ve sosyal etkilerin yönetimi ve hafifletilmesi için gerekli durumlarda **"Çevresel ve Sosyal Aksiyon Planları (ÇSAP)"** hazırlanmakta ve bu planların takibi sağlanmaktadır.
- Çevresel ve sosyal risklerin yönetimi ve izlenmesi süreçleri, ilgili ulusal mevzuatın yanı sıra **uluslararası standartlara (örneğin, IFC Performans Standartları)** uyum gözetilerek yürütülmektedir.
- Bankanın kredi tahsis yetkilileri ve diğer tüm çalışanları, çevresel ve sosyal risk yönetimi konularında düzenli olarak eğitilmekte ve farkındalıkları artırılmaktadır.
- **Karar Alma ve İzleme:** ESG durum tespiti sonuçları, kredi kararlarının alınmasına entegre edilmekte ve projelerin yaşam döngüsü boyunca çevresel ve sosyal performansları sürekli olarak izlenmektedir.
- **Sürekli Gelişim:** Ziraat Bankası, sürdürülebilirlik performansını artırmak ve kredi süreçlerine ESG entegrasyonunu derinleştirmek amacıyla bu çerçeveyi ve ilgili süreçleri sürekli olarak geliştirmeyi taahhüt etmektedir. Bu kapsamda, 2020 ve 2021 yıllarında önemli güncellemeler yapılmış ve 2024 yılına yönelik yeni bir sürdürülebilirlik finansman çerçevesi oluşturulması planlanmaktadır.

RAPORLAMA DÖNEMİNDEN SONRAKİ OLAYLAR

Raporlama döneminin sona ermesinden, 2024 TSRS'nin yayımlanmak üzere onaylandığı tarihe kadar geçen süre içerisinde, raporda açıklanmasını gerektirecek nitelikte herhangi bir önemli işlem veya olay gerçekleşmemiştir.

METRİKLERE İLİŞKİN HESAPLAMA ESASLARI

Bu kılavuzda yer alan bilgiler 31 Aralık 2024 tarihinde sona eren mali yılını ve "Temel Tanımlamalar ve Raporlama Kapsamı" bölümünde ayrıntılandırıldığı gibi Ziraat Bankası ve bağlı ortaklıklarının sorumluluğunda olan operasyonları kapsamaktadır.

Raporlamaya dahil olan bağlı ortaklıkları;
- Ziraat Yatırım Menkul Değerler A.Ş.
- Ziraat Portföy Yönetimi A.Ş.
- Ziraat Katılım Bankası A.Ş.
- Ziraat Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş.
- Ziraat Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı A.Ş.
- Ziraat Dinamik Banka A.Ş.
- Ziraat Finansal Teknolojiler Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri A.Ş.
- Ziraat Bank International AG
- Ziraat Bank BH d.d.
- Ziraat Bank (Moscow) JSC
- Kazakhstan Ziraat Int. Bank
- Ziraat Bank Azerbaycan ASC
- Ziraat Bank Montenegro AD
- JSC Ziraat Bank Georgia
- Ziraat Bank Uzbekistan JSC
- Ziraat Finansal Kiralama A.Ş.
- Ziraat Teknoloji A.Ş.

Genel Raporlama İlkeleri

Bu rehber dokümanın hazırlanmasında aşağıdaki prensiplere dikkat edilmiştir:
- Bilgilerin hazırlanmasında- bilginin kullanıcılarına bilginin uygunluk ve güvenilirliğinin temel ilkelerini vurgulamak,
- Bilgilerin raporlanmasında- bilgilerin önceki yıl dahil diğer verilerle karşılaştırılabilirlik/tutarlılık ilkelerini ve kullanıcılara netlik sağlayan anlaşılabilirlik/şeffaflık ilkelerini vurgulamak.

Temel Tanımlamalar ve Raporlama Kapsamı
Bu raporun amacı doğrultusunda Şirket aşağıdaki tanımlamaları yapmaktadır:

Temel Tanımlamalar ve Raporlama Kapsamı

Sermaye	Gösterge	Kapsam
Çevresel	Ziraat Bankası ve bağlı ortaklıklarının Kapsam 1 Emisyonları (tCO_2e)	Raporlama döneminde, Ziraat Bankası ve bağlı ortaklıklarının belirtilen lokasyonlardaki sabit yanma kaynaklı, faturalar ile takip edilen doğalgaz tüketimi, jeneratör motorin ve benzin tüketimi, kiralık ve sahip olunan şirket araçlarının motorin ve benzin tüketimi ve bakım firmasının servis formlarından takip edilen yangın söndürücü, soğutucu cihazlara yapılan soğutucu gaz dolumları kaynaklı oluşan doğrudan sera gazı emisyonlarının ton karbondioksit eşdeğerini ifade etmektedir. Ziraat Bankası, sera gazı emisyonlarını "Sera Gazı Protokolü Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standartları (GHG Protokolü, 2004)" standardına göre hesaplamaktadır. Biyojenik emisyonlar total Kapsam 1 emisyonları içerisinde değerlendirilmemektedir.
Çevresel	Ziraat Bankası ve bağlı ortaklıklarının Kapsam 2 Emisyonları- Pazar Bazlı (tCO_2e)	Raporlama döneminde, Ziraat Bankası ve bağlı ortaklıklarının belirtilen lokasyonlardaki dolaylı enerji tüketimlerini temsil eden faturalar ile takip edilen elektrik tüketimi, şube ve genel müdürlük binalarında kullanılan enerji sistemleri, faturalar ile takip edilen ithal edilmiş doğalgaz ve elektrik tüketimleri sonucu oluşan dolaylı sera gazı emisyonundan satın alınan yenilenebilir enerji sertifikaları (örneğin, I-REC) miktarının çıkarılması sonucu oluşan ton karbondioksit eşdeğerini ifade etmektedir. Ziraat Bankası, sera gazı emisyonlarını "Sera Gazı Protokolü Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standartları (GHG Protokolü, 2004)" standardına göre hesaplamaktadır.
Çevresel	Ziraat Bankası ve bağlı ortaklıklarının Kapsam 2 Emisyonları- Konum Bazlı (tCO_2e)	Raporlama döneminde, Ziraat Bankası ve bağlı ortaklıklarının belirtilen lokasyonlardaki dolaylı enerji tüketimlerini temsil eden, faturalar ile takip edilen elektrik tüketimi, şubeler ve genel müdürlük binalarındaki enerji sistemleri, ortak kullanılan bina ve tesislerdeki üçüncü taraf firmaların enerji tüketim sistemleri, faturalar ile takip edilen ithal edilmiş doğalgaz ve elektrik tüketimleri sonucu oluşan dolaylı sera gazı emisyonunun ton karbondioksit eşdeğerini ifade etmektedir. Ziraat Bankası, sera gazı emisyonlarını "Sera Gazı Protokolü Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standartları (GHG Protokolü, 2004)" standardına göre hesaplamaktadır.
Çevresel	Toplam Enerji Tüketimi (GJ)	Raporlama döneminde, Ziraat Bankası ve bağlı ortaklıklarının belirtilen lokasyonlardaki yukarı kısımda belirtildiği gibi Kapsam 1 ve Kapsam 2'yi oluşturan enerji kaynaklarının tüketimi sonrası çevrim yapılarak GJ cinsinden değerini ifade etmektedir.

METRİKLERE İLİŞKİN HESAPLAMA ESASLARI

Verilerin Hazırlanması

1. Çevresel Göstergeler

Toplam Enerji Tüketimi (Gj)
Ziraat Bankası ve bağlı ortaklıklarının ait doğrudan enerji tüketimi kapsamında doğalgaz, elektrik, araç yakıtları motorin ve benzin, jeneratör-motorin, tüketimlerinden oluşan birincil yakıt kaynakları raporlanmaktadır.

Kullanılan enerji dönüşümleri aşağıdaki hesaplamalar kullanılarak gerçekleştirilmiştir;

Hesaplamada kullanılan referanslara aşağıdaki tabloda yer verilmiştir;

Enerji Kaynağı	Net Kalorifik Değer	Kapsam	Referans
Yakıt (Doğal Gaz)	48	TJ/Gg	2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories, Volume 2, Chapter 1, Table 1.2
Yakıt (Fuel Oil)	40,4	TJ/Gg	2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories, Volume 2, Chapter 1, Table 1.2
Yakıt (Dizel) sabit	43	TJ/Gg	2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories, Volume 2, Chapter 1, Table 1.2
Yakıt (Dizel) mobil	43	TJ/Gg	2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories, Volume 2, Chapter 1, Table 1.2
Yakıt (Benzin) mobil	44,3	TJ/Gg	2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories, Volume 2, Chapter 1, Table 1.2
Diğer Birincil Katı Biyokütle	11,6	TJ/Gg	IPCC (2006), Vol 2., Chapter 1, Table 1.2.

Kapsam 1 Sera Gazı Emisyonları (tCO_2e)
Kapsam 1 emisyonları TSRS'ye uygun olarak, "Sera Gazları Protokolü: Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standardı" çerçevesinde operasyonel kontrol ilkesiyle hesaplanmıştır.

Hesaplamalarda CO_2, CH4, N_2O'nin CO_2 eşdeğerine çevrim faktörleri kullanılmıştır. Kullanılan emisyon faktörleri Ulusal Sera Gazı Envanterleri için Kılavuz'dan (2006, IPCC) alınmış olup, Küresel Isınma Potansiyeli (Global Warming Potantial, GWP) katsayıları Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli'nin (Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC) 6. Değerlendirme Raporundan alınmıştır.

Formül:
Emisyon Miktarı (tCO_2e) = Faaliyet Verisi ($lt\text{-}m^3\text{-}ton$) *Emisyon faktörü (CO_2-CH_4-N_2O)(Kg/TJ)

Kapsam 1'i oluşturan enerji kaynakları; doğalgaz tüketimi, akaryakıt tüketimi, dizel tüketimi, araç yakıt tüketimi, soğutucu gaz kullanımlarından oluşmaktadır.

Doğalgaz;
Doğalgaz tüketimleri, tüketim yapılan lokasyonlarda servis sağlayıcı firmalardan sağlanan faturalarla m3 olarak takip edilmektedir.

Araç Yakıtları;
Sahip olunan ve kiralık araçlar için motorin ve benzin olmak üzere, tüketimi yapılan lokasyonlarda servis sağlayıcı firmalardan sağlanan faturalarla takip edilmektedir.

Soğutucu Gazlar;
Soğutucu gaz tüketimi sağlayan makinelerde kullanılan dolum fişleri ile takip edilen ve makineler için sızma oranları baz alınarak takip edilmektedir.

Emisyon Kaynağı–Kapsam 1	CO_2 ($kgCO_2$/TJ)	CH_4 ($kgCH_4$/TJ)	N_2O (kgN_2O/TJ)	Referans
Yakıt (Doğal Gaz)	56.100	5,00	0,10	IPCC (2006), Vol 2., Chapter 2, Table 2.2.
Yakıt (Fuel Oil)	77.400	10,00	0,60	IPCC (2006), Vol 2., Chapter 2, Table 2.2.
Yakıt (Linyit)	101.000	10,00	1,50	IPCC (2006), Vol 2., Chapter 2, Table 2.2.
Yakıt (Dizel) sabit	77.400	10,00	0,60	IPCC (2006), Vol 2., Chapter 2, Table 2.2.
Yakıt (Dizel) mobil	74.100	3,90	3,90	IPCC (2006), Vol 2., Chapter 3, Table 3.2.1. & 3.2.2.
Yakıt (Benzin) mobil	69.300	25,00	8,00	IPCC (2006), Vol 2., Chapter 3, Table 3.2.1. & 3.2.2.

METRİKLERE İLİŞKİN HESAPLAMA ESASLARI

Emisyon Kaynağı-Kapsam 1 Soğutucu Gazlar	KIP($kgCO_2e/kg$)	Referans
R32	771	IPCC 6th Assessment Report
R410A	2.255	IPCC 6th Assessment Report
R134A	1.530	IPCC 6th Assessment Report
R600A	0,06	IPCC 6th Assessment Report

Kapsam 2 Sera Gazı Emisyonları (tCO2e)

Kapsam 2 emisyonları TSRS'ye uygun olarak, "Sera Gazları Protokolü: Kurumsal Muhasebe ve Raporlama Standardı" çerçevesinde operasyonel kontrol ilkesiyle hesaplanmıştır.

Hesaplamalarda CO_2, CH_4, N_2O'nin CO_2 eşdeğerine çevrim faktörleri kullanılmıştır. Kullanılan emisyon faktörleri elektrik için Enerji ve Tabii kaynaklar Bakanlığının paylaştığı 2024 yayımlı 2022 yılı elektrik emisyon faktörü baz alınmıştır.

Formül:
Emisyon Miktarı (tCO2e) = Faaliyet Verisi (kWh-h)
*Emisyon faktörü (CO2-CH4-N2O)(Kg/TJ)

Kapsam 2'yi oluşturan enerji kaynakları; elektrik tüketimden oluşmaktadır. Bu hesaplamalar aşağıdaki formülasyonlara göre yürütülmektedir;

Elektrik;
Elektrik tüketimleri, tüketim yapılan lokasyonlarda servis sağlayıcı firmalardan sağlanan faturalarla kWh olarak takip edilmektedir.

Emisyon Kaynağı–Kapsam 2	Emisyon Faktörü (tCO_2e/MWh)	Referans
Türkiye Elektrik Enerjisi (Şebeke Kaynaklı)	0,442	ETKB-EVÇED-FRM-042 Rev.01

Önemli Muhakemeler ve Ölçüm Belirsizlikleri
Ziraat Bankası'nın sürdürülebilirlikle ilgili finansal olarak önemli risk ve fırsatların belirlenmesi ve raporlanacak önemli bilgilerin tespiti süreci sektörel olarak önemli performans göstergesi olan özkaynaklara ilişkin kısa, orta ve uzun vadede beklentilerini içeren tahmin ve geleceğe yönelik bilgilere dayanmaktadır. Bununla birlikte söz konusu değerlendirmeler doğrudan ölçülemeyen belirli tutarlar için tahminlerin kullanılmasını gerektirmektedir. Operasyonel sınırlar ve emisyon hesaplamalarına ilişkin varsayımlar "Verilerin Hazırlanması" başlığı altında verilmekle birlikte metriklere ilişkin bilgiler işbu Raporun 55-56. sayfaları arasında açıklanmaktadır.

Şirket, sürdürülebilirliğe ilişkin risk ve fırsatlarının finansal ve fiziksel açıdan etki boyutunun çıktılarını tahmin etmek amaçlı kullandığı geçiş ve global iklim senaryoları (NGFS, IPCC RCP 8.5 ve IPCC RCP 4.5) bulunmaktadır. Bu senaryolar geçiş risklerinin ve sera gazı emisyonlarındaki artış/azalışın etkisi de dâhil olmak üzere iklim değişikliğinin Banka'nın karşılaşabileceği iklim olaylarının sıklığını ve yoğunluğunu nasıl etkileyeceği konusunda belirsizlikler içermektedir. Bu belirsizlikler, iklim projeksiyonlarındaki değişkenlikten ve değişen hava modelleri ve gelişen iklim koşulları nedeniyle doğal ve anormal hava olaylarının davranışındaki potansiyel beklenmedik değişikliklerden kaynaklanmaktadır.

İşbu Raporun 32-33. Sayfaları arasında yer alan, daha düşük karbonlu ekonomiye geçiş mekanizmasından ve bu mekanizma kapsamında oluşabilecek ek finansal yükümlülüklerden etkilenme ihtimali bulunan şirketin finansal performansındaki değişiklikler, kısa, orta ve uzun vadeye yönelik beklentileri içeren tahminler ve geleceğe dönük bilgilere dayanmaktadır.

İşbu Raporun 30-31. sayfaları arasında yer alan, fiziksel iklim risklerinin finansal etkilerinin hesaplama adımları ile bu etkiler doğrultusunda şirketin finansal performansında meydana gelebilecek değişiklikler, kısa, orta ve uzun vadeye ilişkin beklentileri içeren tahminler ve geleceğe yönelik bilgilere dayanmaktadır.

Sayfa 30-31-32-33'te yer alan finansal tablo etkileri krediler için beklenen zarar karşılıklarını temsil etmektedir. Banka beklenen zarar karşılıklarını "TFRS 9 Finansal Araçlar Standardı" hükümlerine uygun olarak ayırmaktadır. TFRS 9, uygulamada önemli derecede yargı ve yorum gerektiren karmaşık bir muhasebe standardıdır. Bu yargı ve yorumlar, itfa edilmiş maliyetle ölçülen kredilerdeki, beklenen kredi zararlarını ölçmek için uygulanan finansal modellerin geliştirilmesinde kilit öneme sahiptir. Söz konusu karşılıkların hesaplanmasına ilişkin muhasebe politikaları bağımsız denetimden geçmiş finansal raporda yer almaktadır.

Yeniden Görüş Beyanı
Doğrulanan verilerinin ölçülmesi ve raporlanması kaçınılmaz olarak bir dereceye kadar tahmin içerir. Grup seviyesinde veriler üzerinde %5'ten fazla bir değişiklik olduğu durumda, yeniden görüş beyanı düşünülebilir.

SINIRLI GÜVENCE RAPORU

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ZİRAAT BANKASI ANONİM ŞİRKETİ
VE BAĞLI ORTAKLIKLARI'NIN
TÜRKİYE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLAMA STANDARTLARI KAPSAMINDA SUNULAN BİLGİLER HAKKINDA
BAĞIMSIZ DENETÇİNİN SINIRLI GÜVENCE RAPORU

Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Anonim Şirketi Genel Kurulu'na,

Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Anonim Şirketi ve bağlı ortaklıklarının (hepsi birlikte "Grup" olarak adlandırılacaktır) 31 Aralık 2024 tarihinde sona eren yıla ait Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları 1 "Sürdürülebilirlikle İlgili Finansal Bilgilerin Açıklanmasına İlişkin Genel Hükümler" ve Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları 2 "İklimle İlgili Açıklamalar"a uygun olarak sunulan bilgiler ("Sürdürülebilirlik Bilgileri") hakkında sınırlı güvence denetimini üstlendik.

Güvence denetimimiz, önceki dönemlere ilişkin bilgileri ve Sürdürülebilirlik Bilgileri ile ilişkilendirilen diğer bilgileri (herhangi bir resim, ses dosyası, internet sitesi bağlantıları veya yerleştirilen videolar dâhil) kapsamamaktadır.

Sınırlı Güvence Sonucu

"Güvence sonucuna dayanak olarak yürütülen çalışmanın özeti" başlığı altında açıklanan şekilde gerçekleştirdiğimiz prosedürlere ve elde ettiğimiz kanıtlara dayanarak, Grup'un 31 Aralık 2024 tarihinde sona eren yıla ait Sürdürülebilirlik Bilgileri'nin, tüm önemli yönleriyle Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından 29 Aralık 2023 tarihli ve 32414(M) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları ("TSRS")'na göre hazırlanmadığı kanaatine varmamıza sebep olan herhangi bir husus dikkatimizi çekmemiştir. Önceki dönemlere ilişkin bilgiler hakkında bir güvence sonucu açıklamamaktayız.

Sürdürülebilirlik Bilgileri'nin Hazırlanmasında Yapısal Kısıtlamalar

Sürdürülebilirlik Bilgileri, 66 ila 71 sayfaları arasında yer alan "Metriklere ilişkin Hesaplama Esasları" başlığı altında açıklandığı üzere, bilimsel ve ekonomik bilgi eksikliklerinden kaynaklanan yapısal belirsizliklere maruz kalmaktadır. Sera gazı emisyonlarının hesaplanmasında bilimsel bilginin yetersizliği belirsizliğe yol açmaktadır. Ayrıca, gelecekteki muhtemel fiziksel ve geçiş dönemi iklim risklerinin olasılığı, zamanlaması ve etkilerine ilişkin veri eksikliği nedeniyle, Sürdürülebilirlik Bilgileri iklimle ilgili senaryolara dayalı belirsizlikler içermektedir.

Yönetimin ve Üst Yönetimden Sorumlu Olanların Sürdürülebilirlik Bilgileri'ne İlişkin Sorumlulukları

Grup Yönetimi aşağıdakilerden sorumludur:

- Sürdürülebilirlik Bilgileri'nin Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları esaslarına uygun olarak hazırlanması;
- Hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlıklar içermeyen Sürdürülebilirlik Bilgileri'nin hazırlanmasıyla ilgili iç kontrolün tasarlanması, uygulanması ve sürdürülmesi;
- İlaveten Grup Yönetimi uygun sürdürülebilirlik raporlama yöntemlerinin seçimi ve uygulanması ile koşullara uygun makul varsayımlar ve tahminler yapılmasından da sorumludur.

Üst Yönetimden Sorumlu olanlar, Grup'un sürdürülebilirlik raporlama sürecinin gözetiminden sorumludur.

Bağımsız Denetçinin Sürdürülebilirlik Bilgilerinin Sınırlı Güvence Denetimine İlişkin Sorumlulukları

Aşağıdaki hususlardan sorumluyuz:

- Sürdürülebilirlik Bilgileri'nin hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlıklar içerip içermediği hakkında sınırlı bir güvence elde etmek için güvence çalışmasını planlamak ve yürütmek;
- Elde ettiğimiz kanıtlara ve uyguladığımız prosedürlere dayanarak bağımsız bir sonuca ulaşmak ve
- Grup yönetimine ulaştığımız sonucu bildirmek.
- Grup'un iç kontrolünün etkinliği hakkında bir güvence sonucu bildirmek amacıyla değil ama iç kontrol yapısını anlamak ve sürdürülebilirlik bilgilerinin hata ve hile kaynaklı önemli yanlışlık risklerini tanımlamak ve değerlendirmek amacıyla risk değerlendirme prosedürleri yerine getirilmiştir.
- Sürdürülebilirlik Bilgileri'nin önemli yanlışlık içerebilecek alanları belirlemek ve bu alanlara yönelik prosedürler tasarlanmış ve uygulanmıştır. Hile; muvazaalı işlemler, sahtekârlık, işlemlerin kasıtlı olarak kayda geçirilmemesi veya denetçiye kasten gerçeğe aykırı beyanlarda bulunulması veya iç kontrolün ihlali gibi konuları içerebilmesi sebebiyle hile kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riski, hata kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riskinden daha yüksektir.

Yanlışlıklar hata veya hile kaynaklı olabilir. Yanlışlıkların, tek başına veya toplu olarak, Sürdürülebilirlik Bilgileri kullanıcılarının buna istinaden alacakları ekonomik kararları etkilemesi makul ölçüde bekleniyorsa bu yanlışlıklar önemli olarak kabul edilir.

Yönetim tarafından hazırlanan Sürdürülebilirlik Bilgileri hakkında bağımsız bir sonuç bildirmekle sorumlu olduğumuz için, bağımsızlığımızın tehlikeye girmemesi adına Sürdürülebilirlik Bilgileri'nin hazırlanma sürecine dâhil olmamıza izin verilmemektedir.

Mesleki Standartların Uygulanması .

KGK tarafından yayımlanan Güvence Denetimi Standardı 3000 "Tarihi Finansal Bilgilerin Bağımsız Denetimi veya Sınırlı Bağımsız Denetimi Dışındaki Diğer Güvence Denetimleri" ve Sürdürülebilirlik Bilgileri'nde yer alan sera gazı emisyonlarına ilişkin olarak Güvence Denetimi Standardı 3410 "Sera Gazı Beyanlarına İlişkin Güvence Denetimleri" ne uygun olarak sınırlı güvence denetimini gerçekleştirdik.

Bağımsızlık ve Kalite Yönetimi

KGK tarafından yayımlanan ve dürüstlük, tarafsızlık, mesleki yeterlik ve özen, sır saklama ve mesleğe uygun davranış temel ilkeleri üzerine bina edilmiş olan Bağımsız Denetçiler İçin Etik Kurallar'daki (Bağımsızlık Standartları Dâhil) (Etik Kurallar) bağımsızlık hükümlerine ve diğer etik hükümlere uygun davranmış bulunmaktayız. Şirketimiz, Kalite Yönetim Standardı 1 hükümlerini uygulamakta ve bu doğrultuda etik hükümler, mesleki standartlar ve geçerli mevzuat hükümlerine uygunluk konusunda yazılı politika ve prosedürler dâhil, kapsamlı bir kalite yönetim sistemi sürdürmektedir. Çalışmalarımız, denetçiler ve sürdürülebilirlik ve risk uzmanlarından oluşan bağımsız ve çok disiplinli bir ekip tarafından yürütülmüştür. Grup'un iklim ve sürdürülebilirlikle ilişkili risk ve fırsatlarına yönelik bilgilerin ve varsayımların makuliyetini değerlendirmeye yardımcı olmak için uzman ekibimizin çalışmalarını kullandık. Verdiğimiz güvence sonucundan tek başımıza sorumluyuz.

SINIRLI GÜVENCE RAPORU

Güvence Sonucuna Dayanak Olarak Yürütülen Çalışmanın Özeti

Sürdürülebilirlik Bilgileri'nde önemli yanlışlıkların ortaya çıkma olasılığının yüksek olduğunu belirlediğimiz alanları ele almak için çalışmalarımızı planlamamız ve yerine getirmemiz gerekmektedir.

Uyguladığımız prosedürler mesleki muhakememize dayanır. Sürdürülebilirlik Bilgileri'ne ilişkin sınırlı güvence denetimini yürütürken:

- Grup'un anahtar konumdaki kıdemli personeli ile raporlama dönemine ait Sürdürülebilirlik Bilgileri'nin elde edilmesi için uygulamada olan süreçleri anlamak için görüşmeler yapılmış;
- Sürdürülebilirlik ile ilgili bilgileri değerlendirmek ve incelemek için Grup'un iç dokümantasyonu kullanılmış;
- Sürdürülebilirlik ile ilgili bilgilerin açıklanmasının ve sunumunun değerlendirilmesi gerçekleştirilmiştir.
- Sorgulamalar yoluyla, Sürdürülebilirlik Bilgileri'nin hazırlanmasıyla ilgili Grup'un kontrol çevresi ve bilgi sistemleri konusunda kanaat edinilmiştir. Ancak, belirli kontrol faaliyetlerinin tasarımı değerlendirilmemiş, bunların uygulanmasıyla ilgili kanıt elde edilmemiş ve işleyiş etkinlikleri test edilmemiştir.
- Grup'un tahmin geliştirme yöntemlerinin uygun olup olmadığı ve tutarlı bir şekilde uygulanıp uygulanmadığı değerlendirilmiştir. Ancak prosedürlerimiz, tahminlerin dayandığı verilerin test edilmesini veya Grup'un tahminlerini değerlendirmek için kendi tahminlerimizin geliştirilmesini içermemektedir.
- Grup'un sürdürülebilirlik raporlama süreçleriyle birlikte finansal olarak önemli olduğu tespit edilen risk ve fırsatların belirlenmesine ilişkin süreçler anlaşılmıştır.

Sınırlı güvence denetiminde uygulanan prosedürler, nitelik ve zamanlama açısından makul güvence denetiminden farklıdır ve kapsamı daha dardır. Sonuç olarak, sınırlı güvence denetimi sonucunda sağlanan güvence seviyesi, makul güvence denetimi yürütülmüş olsaydı elde edilecek güvence seviyesinden önemli ölçüde daha düşüktür.

PwC Bağımsız Denetim ve
Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.

Didem Demer Kaya, SMMM
Sorumlu Denetçi

İstanbul, 14 Ağustos 2025

FİNAR tarafından özenle üretilmiştir.
www.finarkurumsal.com

www.ziraatbank.com.tr /ziraatbankasi